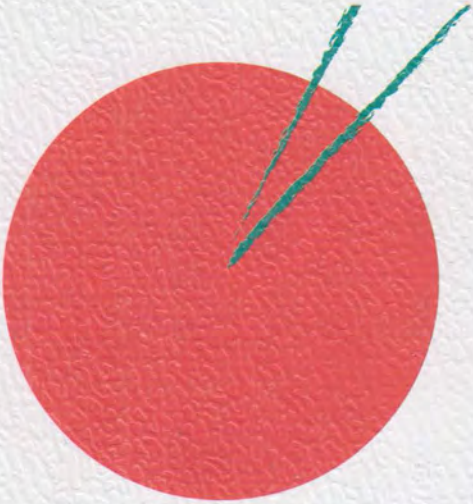
yaşar miraç

o güzel insanlar

AYRINTI

ŞİİR

Yaşar Miraç

1953 Trabzon doğumlu. 1971'de Trabzon Lisesi'ni bitiren Miraç yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde tamamladı. İlk şiirleri 1960'lı yılların sonunda Trabzon'daki yerel gazetelerde görünen şairin sonraki şiir ve yazıları dönemin önde gelen edebiyat dergileri ve gazetelerinde yayımlandı. Yaşar Miraç'ın 1979 yılında yayımlanan *Trabzonlu Delikanlı* adlı kitabı bir ilk yapıt olarak büyük ilgi gördü ve 1980 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'nü kazandı. Devam kitapları sayılabilecek *Gül Ekmek* (1980) ve *Taliplerin Ağıdı* (1980) isimli kitapları *Trabzonlu Delikanlı* ile birlikte 12 Eylül askerî rejimi tarafından yasaklandı. Editörlüğünü üstlendiği Yeni Türkü Yayınları'nda 1979'dan başlayarak dönemin genç şairlerinin ilk yapıtlarını ve diğer kitaplarını yayımlayan Miraç'ın *Çan Deresi Türküleri* (1981), *İçli Şarkılar* (1981), *Trabzon'dan Çıktım Yola* (1981), *İstanbul Bir Kırmızı Gül* (1985), *Yurdumun İşçileri* (1985), *Barış Güllerinin Gümüş Denizi* (1986), *Güleriz Ağlanacak* (1988), *Karadeniz Hırçın Kız* (1988) adlı kitapları 1980'li yıllarda okurla buluştu. Miraç 1982'de yurtdışına çıktı ve yirmi yılı aşkın süre Almanya'da yaşadı. 1990'ların sonu ve 2000'li yıllarda *Lazcaz*, *Deli Dumrul Sarı Yıldız*, *Pembe Halk*, *Trabzonaşk* ve *Sevgili Mutsuzluğum* adlı şiir kitaplarıyla, usta ressamlarımızın renkli resimlerinin yer aldığı *1001 Şiir* adlı kitabı değişik yayınevlerinden yayımlandı.

1980'lerde bazı eleştirmenlerce *Yeni Halk Şiiri*'nin öncüsü olarak nitelenen Miraç'ın şiirleri Almanca, İngilizce, Rusça başta olmak üzere birçok dile çevrilmiş; adını verdiği Yeni Türkü müzik topluluğu da içlerinde olmak üzere farklı müzisyenler tarafından bestelenmiş ve yorumlanmıştır. Önemli uluslararası sempozyumların davetlisi ve katılımcısı olan şair, *Barış Güllerinin Gümüş Denizi* kitabındaki *Dilsiz Sevdalılar* bölümüyle 1983 Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'ne değer görülmüştür.

Memleketi Trabzon'a ve futbol tutkusuna adanmış yapıtları bulunan Miraç'ın çocuk oyunları, masal, film ve belgesel senaryosu dallarında da bazıları filme alınmış çok sayıda çalışması vardır. Miraç'ın *Kömürkirchen* adlı belgesel-şiir kitabı ve *Trabzonlu Delikanlı* adlı yapıtı geçtiğimiz yıllarda yayınevimiz tarafından yayımlanmıştır.

Yaşar Miraç'ın yeni kitabı *O Güzel İnsanlar*, zamanın unutmaya, unutturmaya ayarlı acımasız hızarına karşı yazılmış "şiir portreler"i bir araya getiriyor. Her bir şiir, her bir portre, sevgiye, iyiliğe, dürüstlüğe ve erdemliliğe adanmış yaşamlara bir övgü, çağının mücadeleci tanığı olmaktan vazgeçmemiş ozandan günümüze ışık düşüren umut dolu birer çağrı.

Yaşar Miraç

O Güzel İnsanlar

Ayrıntı: 1321
Şiir Dizisi: 34

O Güzel İnsanlar
Yaşar Miraç

İllüstrasyon
Betül Sinanoğlu

Yayıma Hazırlayan
Levent Turhan Gümüş

Son Okuma
Ahmet Batmaz

© Yaşar Miraç, 2019

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Petek Yılmaz

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Uygulama
Hediye Gümen, Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. No: 9/Z
Merkez Köyü / Merkez Bucağı / Beylikdüzü / İstanbul
Tel.: (0212) 875 48 86-87 Fax: (0212) 875 48 88
Sertifika No.: 34011

Birinci Basım: Temmuz *2019*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-605-314-389-5
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No.:3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Yaşar Miraç

O Güzel İnsanlar

O Güzel İnsanlar: Zamanın Unutmaya, Unutturmaya Ayarlı Acımasız Hızarına Direnen Şiirler

1970'li yıllar, ülkemizde devasa bir toplumsal altüst oluşun yaşandığı yıllardı. Hayatın tüm alanları "politize" olmuştu. Tüm ülkeyi saran toplumsal uyanışın etkileri en çok büyük kentlerde hissediliyordu. Fabrikalar, tarlalar, okullar, gecekondular, her şey müthiş bir devinim ve değişim içindeydi. Halkçı, aydınlanmacı, toplumcu sol değerler daha önce rastlanmamış biçimde ilgi ve itibar görüyor, halkın siyasal süreçlere katılımı her geçen gün çığ gibi büyüyordu. "Yeni" olan her şey solla birlikte anılıyordu. Yeni siyaset, yeni sanat, yeni sinema, yeni tiyatro ve elbette yeni şiir.

Genç ve devrimci dimağlar çeviri edebiyat aracılığıyla bir yandan evrensel kültürün değerleriyle buluşurken diğer yandan kendi öz folkloruyla, kadim Anadolu kültürünün çok katmanlı değerleriyle yeniden tanışıyordu. Müzikte, sinemada, tiyatroda tam anlamıyla bir "devrim" yaşanmaktaydı. *Umut*, *Arkadaş* gibi ses getiren filmlere imza atan Yılmaz Güney yeni sinemanın sembolü olmuştu. Brecht gibi yazarlardan uyarladıkları oyunlarla AST ve devrimci tiyatro toplulukları siyaset sahnesinin doğrudan özneleri haline geliyor, gerici paramiliter çetelerin saldırısına uğruyorlardı. Bir tarafta Âşık İhsani gibi halk ozanları, diğer tarafta Cem Karaca, Fikret Kızılok gibi kentli

müzisyenler konserlerinde on binleri bir araya getiriyor, gördükleri geniş halk desteğiyle gündem yaratıyorlardı.

Edebiyat da muazzam bir devinim içindeydi. Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Orhan Kemal gibi romancıların yapıtları büyük ilgi görürken başta Nâzım Hikmet olmak üzere on yılların yasaklı imza ve akımları halkla buluşuyor, şiir kitapları baskı üstüne baskı yapıyordu. Umudun diri, şiirin kıymetli olduğu benzersiz zamanlara tanıklık edilmekteydi.

Böyle bir ortamda Anadolu'nun değişik illerinden ses veren genç şairler, geldikleri yörenin folklor ve kültürünü, yerel olanda sıkışıp kalma riskini de göze alarak cesaretle "yeni şiir"e kattılar. Halkın sesini şiire taşıma isteği ve coşkusuyla kendine özgü deneysel yönelimleri de içeren adımlar attılar. Kimi eleştirmenlerce "yeni halk şiiri" olarak adlandırılan bir şiir dalgası ortaya çıktı. Bu dalga, şiddetli bir toplumsal çalkantının yaşandığı bu tarihsel kesitte şiirimizde etkili bir ışıltı, aydınlanma seline kendi kavlince can taşıyan bir ışık ırmağı olarak yerini aldı.

Sözünü ettiğimiz bu dalganın parıldayan öznelerinden biri de yayımladığı "barış, demokrasi, mücadele, gurbet ve sıla" şiirleriyle Yaşar Miraç oldu.

Lirik, devrimci bir şiirdi Miraç'ın şiiri. Lirik ve devrimci. Lirik ama devrimci. Devrimci ama lirik. Şiirin anlamı, amacı, hedefi gibi temalar bugün olduğu gibi o zaman da alabildiğine tartışılıyordu. Başkalarının olduğu gibi Miraç'ın şiiri de şiire birbirinden farklı kapılardan bakan farklı algılara konu oldu. Sahiplenildi veya mesafe konuldu. Her durumda geniş bir ilgi halesiyle karşılandı. Şiirini özgün kılan, Karadeniz deyişlerine, özgün söyleyiş tekniklerine yer vermesi, onlardan esinlenmesi değildi sadece; onlardan yola çıkarak başka bir yere, başka bir "ses"e, başka bir şiire varmasıydı. Miraç'ın 1979 yılında yayımla-

dığı *Trabzonlu Delikanlı* kitabı bu sesin örgün, damıtılmış ürünlerini bir araya getiriyordu. *Trabzonlu Delikanlı* ve hemen ardından yayımlanan *Gül Ekmek* (1980) ve *Taliplerin Ağıdı* (1980) yüzünü evrensel toplumcu değerlere çevirmiş demokrat çevrelerce coşkuyla sahiplenildi.

Bu toplumsal altüst oluş süreci 12 Eylül 1980'deki askerî darbeyle sona erdirildi. "Devinim"le ilgili olan her şeyin bastırıldığı, şiddetle dağıtıldığı, yok edilmeye çalışıldığı uzun ve karanlık bir döneme girildi.

Sanat da başka her şey gibi bu karanlıktan nasibini aldı.

Trabzonlu Delikanlı kitabı, askerî darbeden iki hafta sonra, 1980 Eylül'ün son günlerinde TDK Şiir Seçici Kurulu'nca birincilik ödülüne değer görülmüştü. Cuntasever yazarlar, dönemin etkin gerici gazetesi *Tercüman* üzerinden şaire karşı saldırıya geçti. Aralık 1980'de toplanan Sıkıyönetim Koordinasyon Kurulu, şairin *Gül Ekmek* ve *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtlarıyla birlikte *Trabzonlu Delikanlı* kitabını da yasakladı. Askerî cuntanın şefi Kenan Evren'in bizzat meydanlarda hedef göstermesi sonrasında Miraç, yurtdışına gitmek zorunda kaldı.

Trabzon'dan; fındık bahçelerinden, yeşil çay filizlerinden, "süt misir"in püskülünden yola çıkan Miraç şiiri, gurbette, "o lâcivert ülkede", bir kömür kentinde, Gelsenkirchen'de yirmi yıla yakın konakladı. Kömür kara, ter ak'tı. Miraç nasıl ki harmanda, tütün damında akan terin şiirini yazmış, yoksul canların söyleşmelerini şiire dökmüşse maden ocaklarının karanlığında uğraşıp duran, yorulup didinen emekçilerin dertlerini de aynı kararlılıkla şiire döktü.

Miraç'ın sürgün yıllarında yazdığı şiirlerin bir bölümünü içeren *Kömürkirchen* adlı kitabı ve Türkçenin büyük şiir ırmağına ışıltılı damlalar vermiş *Trabzonlu Delikanlı*'sı geçtiğimiz yıllarda yayınevimizce yayımlandı.

Elinizdeki *O Güzel İnsanlar* kitabı da Miraç'ın şiir serüveninin bazı özel sayfalarını bir araya getiriyor.

Yaşar Miraç, '80'li yıllar ve sonrasında, "kesilmiş bir dal gibi yere düşenler"in akdine, "halkın oğulları"nın hatırasına sadık kaldı.

Unutmamaya yazgılı bir ozan olarak; nakışı emekle, ince hüzünler ve bozulmamış yaban gülüşlerle bezeli bir geçmiş zamanı, bir daha geri gelmeyecek olanı, yeri doldurulamayacak olanla ilgili hatırayı şiirin belleğine kaydetti.

O Güzel İnsanlar, zamanın unutmaya, unutturmaya ayarlı acımasız hızarına karşı yazılmış "şiir portreler"i bir araya getiriyor.

Özgürlük mücadelesinin sarp yollarında, çapraz ateşlerde, hain tuzaklarda, bombalı suikast ve katliamlarda yitirdiğimiz devrimciler de var kitapta; ozanın bizzat tanıdığı, şiirlerinden, yazdıklarından esinlendiği, aynı masada oturup söyleştiği, yayıncılık yaptığı dönemde kitaplarını yayımladığı şairler de; memleketi Trabzon'dan, yakın aile çevresinden çalışkan, kişilikleriyle çevrelerine ışık saçan, sevecen insanlar da...

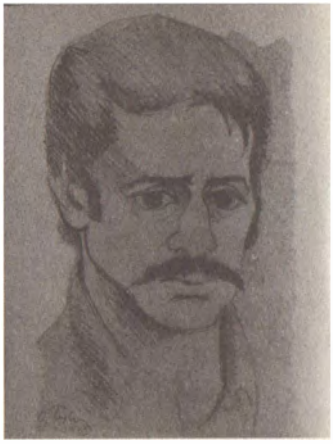
Bir bölümü daha önceki kitaplarında, dergilerde yayımlanmış, büyük bir bölümüyse ilk kez bu kitapta okuyucularla buluşan şiirler.

Her bir şiir, her bir portre; sevgiye, iyiliğe, dürüstlüğe ve erdemliliğe adanmış yaşamlara bir övgü, çağının mücadeleci tanığı olmaktan vazgeçmemiş ozandan günümüze ışık düşüren umut dolu birer çağrı.

Onbeşler'den Denizler'e, Victor Jara'dan Nesimi Çimen'e, Metin Altıok'tan Refik Durbaş'a, Hrant'tan Ber-

kin'e, Uğur Mumcu'dan İlhan Selçuk'a, Dağlarca'dan Külebi'ye, Ceyhun Atuf Kansu'dan Ahmet Erhan'a, Nâzım'dan Ahmed Arif'e; "her biri ne şiire ne kitaplara sığacak" çok sayıda devrimci, şair, yazar ve aydın için yazılmış birer "unutmama, hatırlama ve sahipleniş" hikâyesi.

Levent Turhan Gümüş
23 Haziran 2019, İstanbul

O Güzel İnsanlar

onlar tarihin karanlığında
yazdılar güneşi alınlarına
altın harflerle ve ışılttılar
güneşi tarihin yarınlarına

...., Ethem Nejat, Mustafa Suphi

onbeşler denizi

oy anam neden kara
bu denizin suları?
akça mı olaydı oğul
onbeşlerin suları?

oy anam neden pekçe
bu denizin dalgası?
yumuşak m'olaydı oğul
onbeşlerin kavgası?

oy anam neden yaslı
bu denizin canları?
sevinçli m'olaydı oğul
onbeşlerin kanları?

oy anam neden bora
fırtına denizi bu?
yaralı aslan oğul
onbeşler denizi bu

oy anam adı neden
onbeşler bu denizin?
kızıl mayası oğul
onbeşler bu denizin

çe-gu-ve-ray!

o yıldızı soran var mı
o gürce tan yıldızını

nerdedir şimdi
hangi ülkede

ışıyor sol
gökboşluğunda

serinç kuzeyde mi
turunç güneyde mi

yangın doğuda mı
söngün batıda mı

o mercan yürekliyi
alcan ışıklıyı

o ilk elçiyi
narca yıldızı

o kılavuzu
gözleyen var mı

nerdedir şimdi
hangi ülkenin

çalıyor sancılı
gökboşluğunda

o yıldızı duyan var mı
o korca çan yıldızını

erkenlikte tan kuşlarından
çe-gu-ve-ray! çe-gu-ve-ray!

o çığlık adını
dinleyen var mı

çe-gu-ve-ray!

o çağrı sesini
dinleyen var mı

nerdedir şimdi
hangi ülkede

o yıldızı izleyen var mı
o yırca tan yıldızını

Sinan Cemgil, Kadir Manga, Alparslan Özdoğan

nurhak

nurhak dedikleri
ne yüce dağdır
yiğitler vurulmuş eteklerinde
al kan göleklenmiş koyaklarında
nurhak dedikleri
bu nice dağdır

taratma ile ateş açtılar
gencecik yiğitleri biçtiler
sinan cemgil ile
arkadaşları
kesilmiş dal gibi yere düştüler

taratmasından
ölüm kusturan
jandarma jandarma
kaç ödül aldın
göğsüne övünmeye
kaç nişan taktın

pusuya yatılmış
kurşun atılmış
jandarma jandarma
kime atılmış
halkın oğulları
nice yakılmış

nurhak dedikleri
bir cüce dağdır
erimiş yücelik doruklarında

ve nice dağların yörüklerinde
ölmüş dedikleri
yiğitler sağdır

1 haziran 1971

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan

üç özgürlük

zorbalar darağcını kuranda
ölüm yolunda başımız dimdik
yağlı kement boynumuza geçende
haykırırız "halkımıza özgürlük!"

can almayız can kurtarmak işimiz
güneş vurur alnımıza gür ışık
yoksul halka siper olmuş göğsümüz
yazılmıştır bağrımıza "özgürlük!"

biz yusuf'uz biz hüseyin biz deniz
ölüm bize nasıl engel olacak
emekcendir sevgicendir türkümüz
kök salmıştır yurdumuza "özgürlük!"

4 ocak 2013, gelsenkirchen

viktor jara

şili, senin neyindir
şarkıcı viktor jara?

o esmer delikanlı
sığırtmacıydı benim

sevda şarkılarımın
kavga şarkılarımın

o esmer delikanlı
yavuklusuydu benim

buğday güzellerimin
özgürlük günlerimin

şimdi dolaşır jara
bulanmış bakırlara

o benim nar taneli
maden ocaklarımda

jara dolaşır şimdi
binmiş de bulutlara

o gökülkesindeki
binbir ışık atlara

dolaşır yürekleri
dolaşır bilinçleri

gözyaşı döke döke
acıyla ülke ülke

dolaşır badem sesli
şarkıcı viktor jara

söyler bakır şarkılar
çalar gümüş gitara

seslenir benim için
canım kardeş halklara

1979

şahin ağıdı

karanlıktan uzanan
yeşil dilli hançerler
sırtından yüreğinden
kana bandılar onu

türkiyem ey halkların
usanılmaz kaynağı
yüreğinin en ışık
bucağına al onu

sindi kana susamış
gözleri karanlığın
şimdi yine o iğrenç
bataklığın dibine

türkiyem ey yurtanam
halkların sevgilisi
o her şeye can veren
sütünden emzir onu

bir gün güneşler gelir
yıldızlı sesler gelir
güllerden ışıklardan
duvağa sarar onu

türkiyem yaratanım
ey bütün tanrılardan
daha sevecen olan
türkülere ban onu

onu türkülere ban!

Hakan Yurdakuler, Burhan Barın, Eşari Oran

nisan ağıdı

...hakan, burhan, oran... için

biz üç küçük yıldızcıktık
gökovadan yola çıktık
bengiyıldızı bulmaya

karanlık eritti bizi
köreltti gözlerimizi
böyle düşürdü pusuya

biz üç gümüş çakılcıktık
yalıda gezmeye çıktık
bengiköpüğü bulmaya

karanlık aldattı bizi
köreltti gözlerimizi
böyle düşürdü pusuya

biz üç yılmaz karıncaydık
hep güneşten önce aydık
bengiçabaya koşmaya

karanlık durdurdu bizi
elimizi kolumuzu
ölüm vurdu prangaya

biz üç telli kemençeydik
kara günde ağlancaydık
mutlu günde eğlenceydik

karanlık kırdırdı bizi
ibriş ibriş telimizi
kopardı binbir parçaya

biz üç yavru turnacıktık
kırlara uçmaya çıktık
bengikanat takınmaya

karanlık avladı bizi
pembe yüreklerimizi
becerdi kana banmaya

biz üç gonca gülceğizdik
gelin kızlara çeyizdik
bengiduvak takınmaya

karanlık soldurdu bizi
yoldu eteklerimizi
koydu kuru çöp olmaya

biz üç karasevdalıydık
çiçekte erik dalıydık
bengiçiçeği açmaya

karanlık kestirdi bizi
döktü çiçeklerimizi
çevirdi kuru çalıya

biz üç genç balarısıydık
özgürlüğün yarışıydık
bengibalı devşirmeye

karanlık bağladı bizi
yaktı kovanlarımızı
koydu balı erimeye

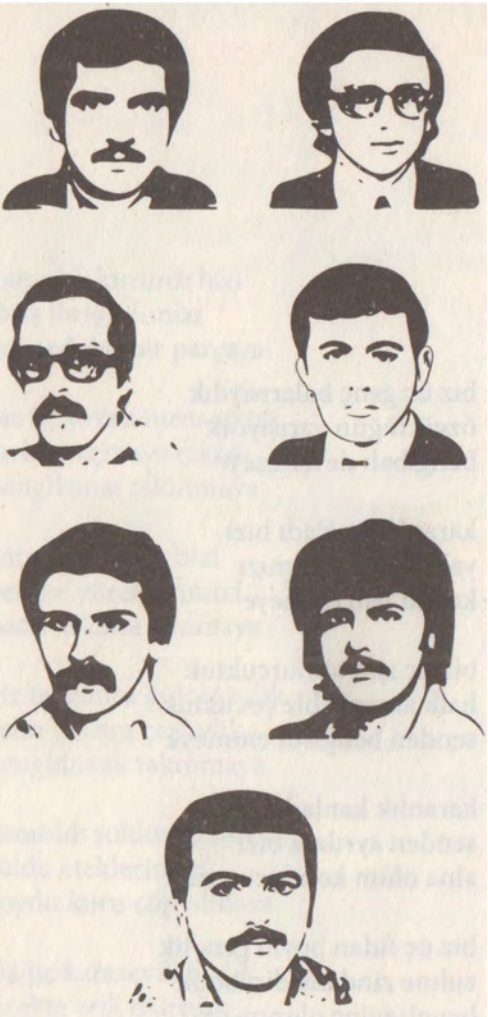
biz üç ışık tomurcuktuk
halk anamız biz çocuktuk
senden bengisüt emmeye

karanlık kanladı bizi
senden ayrıladı bizi
alna ölüm kondurmaya

biz üç fidan boylu gençtik
zulme zindana dirençtik
bengisevinç olunmaya

karanlık katletti bizi
üçtük bengiletti bizi
kendisini yok kılmaya

nisan 1976, ankara

Latif Can, Osman Nuri Uzunlar, Salih Güvence, Efraim Ezgin, Faruk Ersan, Hürcan Gürses, Serdar Alten.

bahçelievler bin dokuz yüz...

yarı yoldan çevrildiler
inceciktiler
güldüler

günebakan yedi gürcan
çiçeciktiler

kanlı eller yaktı orman
genceciktiler
küldüler

yedi fidan
bahçelievler
bin dokuz yüz yetmişler...

16 kasım

bugün üç mezarı ziyaret ettim
üç şehit insanı

birincisi talip öztürk'tü
topkapı'da

yirmi yedi yıl önce
fırtınalı yağmur çamur bir günde

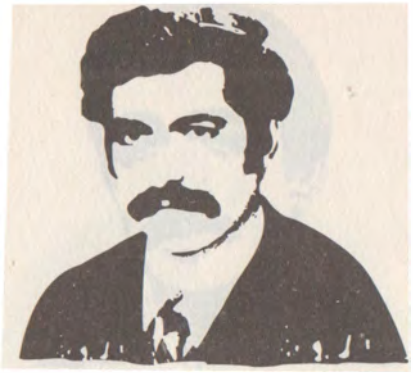
arkadaşları öğrencileri
işçiler öğretmenler gençler

dost akraba ve yakınları
omuzunda

panzerler polisler askerler
gölgesinde

uğurlamıştım onu
şiirle

"elifleri gözyaşı döken mezar taşları"

iki ders arasıydı
okul bahçesinde

öğrenciler cıvıl cıvıl
çevresinde

iki temiz giyim
genç adam yaklaşır

“talip bey
siz misiniz?”

“evet benim
nasıl yardım edebilirim?”

iki adam temiz giyim
iri kıyım

birden silah çektiler
talip’i vurup kaçtılar

öğretmendi

bugün üç mezarı ziyaret ettim
ikincisi ali ihsan özgür'dü

gazeteciydi
bir gün evinden aldılar

işkencelerle öldürüldü
ıssız bir yere atıldı

gencecikti
adı gibi özgür yürekti

topkapı'da
talip'in yakınında

üçlü dörtlü bir mezar
aile boyu güller

ortasındaydı

"ali insan'ın yüzü"
diye bir ağıt yazdım

o zaman

istanbul'da duvarlara
yapıştırılmış bir afiş

kırmızı noktalardan
oluşan bir fotoğraf

ışıklı gözlerle
ne güzel bakıyordu

ne yiğit bakıyordu
ali ihsan

bugün üç mezarı ziyaret ettim

üçüncüsünün adı

mustafa'ydı
mustafa suphi kolundan

hayrullahoğlu'ydu soyadı

işkenceyle sorgulanıp
giz verip çözülmediğinden

"gebersin komünist" dendi
alçakça öldürüldü

"intihar etti" dediler
kendini emniyet'in

atıp üçüncü katından

davası uğruna öldürülmüştü
işçilerin

aydınlık özgür günlerin
yeni bir dünyada

emekten yana
yeni bir türkiye için

talip gibi ali ihsan gibi
o da

oysa uğruna öldüğü
işçiler dağılmıştı

eski pısırık uyuşuk
sessiz günlerine dalmıştı

oysa uğruna öldüğü
can verip giz vermediği

nice yoldaşları
yoldan sapmıştı çekilmişti

kasımpaşa'da
haliç'e bakan bir tepede

serviler arası
kulaksız mezarlığı

bir yıldız işlenmiş
mezar taşına

mustafa hayrullahoğlu
adı altına

o yıldızı bilir işçiler
devrimciler

o yıldızı bilir ozanlar

nâzım'lar neruda'lar
ritsos'lar aragon'lar

o yıldız yaralıdır

türkiye'nin en eski
partisi kapattı kendini

düşmanın başaramadığını
başardı yoldaşları

uğruna can verdiği
arkadaşları

ey gidi hayrullahoğlu
mustafa suphi'lerin oğlu

uğruna öldüğü partisi
içerden vurulmuştu

o yıldız o partinin
kanayan yarasıydı

türkiye'nin en eski
partisinin

o yıldız acısıydı.

o yıldız hep zulüm
ve kana bulanmıştır

o yıldız hep bıçakla
hançerle ve kurşunla

vuruldu vurulmuştur

o yıldız işte orda
taşta ışıyan

şimdi bir avuç yürekte
yaşayan

o yıldız

sevdalı yıldızıydı
işçilerin gençlerin

özgürlük yıldızıydı
ekmek ve gülün

parlayan ışığı
umuduydu

karadeniz'den
onbeşlerin

o yıldız şimdi
mustafa'nın mezar taşında

karanfillere bakıp
ağlamaktadır

16 kasım üç şehitler günüdür
üç şehit

talip ali ihsan mustafa
üç yiğit

işçi sınıfı için
aydınlık ve özgür

yeni bir dünya için
can veren üç şehit

üç güzel insan

bugün üç mezarı ziyaret ettim
16 kasım perşembe

16 kasım perşembe
üç şehitler günüdür

türkiye'nin aydınlık yüzlü
üç şehitler günüdür

16 kasım

16 kasım 2006, istanbul

ergun ataca çeşmesi

bir zamanlardı bağ yeri
dikmenkeklik dedikleri

şimdi üç beş ağaç kalmış
cılız mı cılız kök salmış

birkaç kavak birkaç incir
dallar yeşil yeşil sancır

orda küçücük koyakta
bir yiğit var ayakta

gölgesi uzaklarda
toprak olmuş yatıyor

çeşmesi gece gündüz
ırmak olmuş akıyor

iki gür olucuktan
dönülmez yolculuktan

bozkır mavilerinin
kızıl tan yıldızınca

hey canım ışıl canım
yiğit yiğit bakıyor

alnından gönüllüler
andı yankılanıyor

"*bu gencecik yaşta biz*
hiç yüzünden ölmedik
öldük yaşatmak için
yaşamak için öldük"

yiğit yirmi üçünde
gece vurdular seni

yeşil gölgeler içre
kanlı buldular seni

delikanlı halkını
bayrağın yaptın diye

sinsi kurdu pusu kurdu
kavdı kurşunlar seni

canım canım ata can
kırk yarandan aktı kan

biter sandılar kanın
kanın su oldu aktı

oğul bağında halkın
kanın bengi ırmaktı

hey ergün
ata canım

canım canım canım hey
kanın o güne aktı

bir ölü daha geçti

Hakkı Uzar için

bir ölü daha geçti
ben ağlamaklı oldum
dün akşam gazetede
fotoğrafını gördüm
bıyıklı esmer yüzlü
fidan boylu bir gençti

geçti arkadaşları
omuzunda tabutla
baktı yolboyu herkes
baktı kimi düşündü
kimi bitip tükenmez
günlük işine düştü

bir ölü daha geçti
nakışlı yeşil kefen
belediye önünde
vurdular onu neden
belki kürt olduğundan
belki düşüncesinden

hakkı uzar gönlüne
işçilerin gençlerin
duyup gören analar
ve nişanlı kızların
ağıt yakmamak için
ağlayan ozanların

uğurlar...

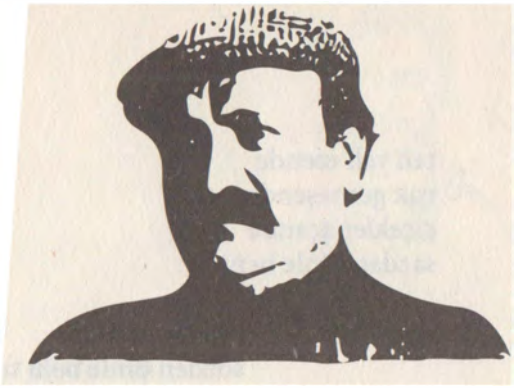
serez çarşısında şeyh bedrettin'in
asıldığı ağaç kesilmiş miydi
adalet yerini bulmuş muydu?
yalan tarihi göstermelik işlerin

nerde öldürüldü sabahattin ali?
bulgar sınırında ormanlık bir yer
sinop hapisanesi müze olalı
adalet yerini bulmuş muydu?

uğur'un cenazesinde yüzbinler
ruhi su'nun sesiyle yürüyordu
"ankara'nın taşına bak"
adalet yine ortalıkta yoktu

adalet yerini bulmuş muydu?

şubat 1993, gelsenkirchen

nesimi'nin türküsü

artık gidiyorum
bekleme beni
bu uzak gurbetten
dönemem geri

bu yangın gurbetten
dönemem geri

ılgıt ılgıt kâğıt
o şiirleri
çocuklara dağıt
bayram günleri

yiğitlere dağıt
bayram günleri

tan yeli esende
ışık gerneşende
çiçekler açanda
sazdan dinle beni

erikler açanda
sözden dinle beni

adım nesimi'ydi
curam üç telliydi
beni yakanlara
dağıt küllerimi

ağıt yakanlara
dağıt güllerimi

çimen'dim ıslandım
göverdim türküler
yana yana döndüm
sağolsun gönüller

yana yana söndüm
sağolsun veliler

pirim pir sultan'ım
veysel'im işe bak
sivas'ın içinde
kapkara madımak

sivas'ın içinde
alkara madımak

yıldız ellerinden
su şehir'lerinden
aydınlıklar aksın
ışıl ışıl ırmak

esenlikler aksın
gürün gürün ırmak

zara zara uçan
sunalar turnalar
tek umduğum dilek
karanlıklar kalksın

beklediğim dilek
karanlıklar kalksın

sivas'ın üstünden
sivas'ın içinden
yana yana canım
budur beklediğim

yana yana benim
budur tek dileğim

20 eylül 2008, kuzguncuk

hasret gültekin

zara'dan doğuya
yolun üstünde
han köyü vardır

sivas'ta yakılan
hasret gültekin
orda yatandır

kırçiçeklerden renkli bir yorgan
kahverengi mermer
döşek bir mezar

anası karısı oğlu hısımı
her yılın iki temmuz'u
orda başucunda
ağlamaktadır

asım bezirci

asım abi deyince
ufak tefek bir adam
kocaman bir karınca

asım abi deyince
kravat ve elbise
fakat kocaman yürek

kabına hiç sığmayan

metin

o “kendinin avcısı”
“yerleşik yabancı”sı

“alaturka şiirler”
çalıp söyleyen “gezgin”

gülhatmi düşünceler
bahçesinde şiirin

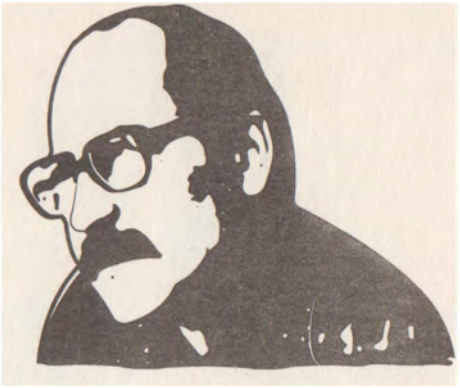
acının kiracısı
yalnızlığın yolcusu

usul geceye sürgün
yani kendi kendine

sivas’ta yarım kalan
gök medrese külüne

delik deşik bir yürek
üzünç değil yas değil

ışık üfler neyine

behçet aysan

doktor behçet
şair behçet
askeri okuldan
terk

141'den
gizli örgütten
isyandan
sevk

şiiri "karşı
gece"lerdedir
kayan yıldızlardan
hevenk

şarkıdan, şaraptan
süzdüğü zevk
dizelerinde
ahenk

sivas'ta yanıp duran
göçmen yüreği
yalım yalım gülden
cönk

sulara uydular yörük oldular
kuşlara özenip uçuk oldular
onlar tarihin karanlığında
ilk doğan ışığa beşik oldular

hrant'a mektuplar

1.

kardeşim hrant

seninle yüz yüze tanışamadık
oturup bir güzel söyleşemedik

belki tanırdın beni şiirlerimden
seni tanıdığım gibi yazılarından

agos'u duyardım yıllardan beri
etkindi bilincin elin değeli

açıktı söylemin dobraydı hoştu
çoğu görüşlerin bence de eşti

doğaldın içtendin her şeyden önce
duyarlıydı tavrın mertçe yiğitçe

agos'un önünde vurulduğun gün
ben de yıkılmıştım yanmıştı içim

hele trabzon'dan çıkınca kanlın
utandı "trabzonlu delikanlı"m

katlandı yüreğimin büyük acısı
hortlamıştı kentimin zorba yazgısı

agos'un önünde çiçekler mumlar
yürekten üzülen halktan insanlar

ertesi gün ordan bütün türkiye
sel olup aktı uğurlamaya

seni son yolculukta komadı yalnız
milyonlarca kardeş değildin öksüz

"hepimiz ermeniyiz" hepimiz hrant dink
yaşamın toprağa erdi başın dik

bir bir maskesi düştü kanlı güçlerin
mahkemelerde salya tükrük yüreksizlerin

yıkıldı ermeni tabusu düşmanlık üzre
açıldı ermeni kapısı gelecek üzre

artık hiçbir kin yer tutmayacak
sahte düşmanlık at oynatmayacak

cenazen onların, kindarların ölümüdür
karanlığın, düşmanlığın gömülümüdür

2.

kardeşim hrant
trabzon'da doğmuşum 1953
malatya'da doğmuşsun 1954

adıma yaşar dediler
benden önce
doğan kardeşim ölünce

adına hrant dediler
alev demek ermenice
çevreni aydınlat diye

analı babalı büyüdüm
okullara gittim çok şükür

analı babalı büyüyemedin
yetimevinde yurtlarda yetiştin

dilimi sevdim yurdumu türkiye'yi
cumhuriyet genciydim devrimciydim

dilini sevdin ermeniceyi
ve türkçeyi yurdunu türkiye'yi

cumhuriyet genciydin devrimciydin

3.

şiirler yazdım ta on yaşımdan
bir ışık çekti beni
şiir sanatından
(dar gelirli halktan taşralı bir ozan)

o gündür bu gündür
ben o yoldayım

erken tanıştın yaşamın
acıları zorluklarıyla
yazar oldun zorları ermeni kimliğiyle
(dar gelirli halktan taşralı bir yazar)

o gündür bu gündür
sen bu zordaydın

4.

bir başka yalnızlık
(şiir yüzünden)
hep süregeldi ardımdan

bir başka aykırılık
(devrimcilikten)

bir başka tedirginlik
yaşayıp durdum
bir başka azınlık

oysa türk olarak doğmuştum
çoğunluktandım

türkiye'de yaşıyordum

sendeki yalnızlık daha da zordu
daha acımasız daha somuttu
sendeki yalnızlık daha katıydı
daha zorlayıcı daha soğuktu

ozanları zor anlar toplumlar
(en yalın yürek şiirde bile)
boş işle uğraşan diye bakarlar
çok da olmazsa deli sayarlar

ozan üzülse de avunur bunda
çünkü benimser yalnızlığını
senin yalnızlığın seçimsiz olgu
başkası öteki tarihten günden

5.

dört ay askerlik yaptım erzincan'da
(yedek subaylığı seçmedim)

iki yıl askerlik yaptın türkiye'de
(sen benden kıdemli erdin)

bir savaş çıksaydı o zamanlar
sen de ben de mehmetçik

(belki gazi olurduk belki de şehit)

sevenler koşardı cenazemize
"hepimiz mehmetçiğiz türküz" ağıt

"hepimiz türkiye'nin sevdalısıyız
gönüllüsüyüz" tarihi komut

6.

hem ozan hem devrimci
yaşadım ilkgençliğimden
bu çifte yalnızlığı

aykırı olma öncü ve yeni
tedirginliği

hem devrimci hem ermeni
hem de yazar
yaşadın bu üçlü yalnızlığı

ve de
"güvercin tedirginliği"

7.

büyük babam sarıkamış'tan
yaralı ve sayrı dönüp
şehit olmuş

babam onu bir kez
ilk ve son kez
görmüş uzaktan

orda askeri hastanenin
penceresinden el sallarken

senin dedelerin kim bilir
hangi çatışmada hangi sürgünde
gazi ya da şehit düştüler

ya da hangi kırımda
bu dünyadan göçtüler

aynı toprakta yaşanan
savaşlar barışlar tarihimiz

8.

sevgili hrant

kardeşiz
çünkü hepimiz aynıyız
topraktan havadan sudan ateşten

sevinçten acıdan
kinden öfkeden
aynı duyarlıklar yoğurmuş bizi

barış hoşgörü dostluk
işlemiş ruhumuza
yüzlerce yıl

taşı oya gibi işlemeyle
yemeyle içmeyle
gülüp oynamayla

sarı gelin çalıp
birlikte söylemeyle

zor günde kara günde
birlikte ağlamayla
birlikte direnmeyle

dostluk komşuluk iyilik
işlemiş ruhumuza
yüzlerce yıl

sonra birden
yüzelli yıl önceden
düşmanlık gövermiş

osmanlı şemsiyesi
batıdan kuzeyden güneyden
fırtınalarla tersine dönmüş

fransız devriminden
kim erken esinlenmiş
ayaklanıp devlet olmuş

bir yanda avrupa bir yanda rusya
ayrıca osmanlı
gerilik kıskacında

savaşlar yenilgiler çöküş başlamış
osmanlı ufaldıkça ufalmış
anadolu trakya kalmış

madem batacak bu gemi
biz de kendimiz olalım dendi
yunan sırp romen

erken koptular
bulgarlar arnavutlar
ve ardından araplar

rumlara ermenilere geldi sıra
sayıca azdılar okumuş yazmıştılar
ulus bilincine erken erdiler

türklerden kürtlerden önce
bu bilinçle örgütlendiler
batıdan kuzeyden desteklendiler

osmanlı paramparça yorgun umutsuz
türkler yaralı yoksul ve bitkin
kürtler türklerden de beter

örgütlü azınlık örgütsüz çoğunluk
anadolu istanbul ege trakya
isyanlar baskınlar çatışma kıyım

ermeni çeteleri acımasızdı
türklere kürtlere
müslümanlara

ermeni askerleri acımasızdı
rus ordusunda
gönüllü gitmiş askere

türk çeteleri acımasızdı
ermenilere karşı
hamit alayları kürt aşiretleri

ve dünya savaşı ekti tuz biber
sultanlar devrildi paşalar geldi
osmanlı'yı bitirecek savaşa çeldi

doksanbin kırıldı sarıkamış'ta
ikiyüzelli bin çanakkale'de
kuşaklar başaklar gibi biçildi

üç paşa kızıp yenilgilere
hınçla saldırdı anadolu'da
isyandaki azınlık ermenilere

tam bir kargaşa panik yaşandı
isyancı çeteci çiftçi ve kentli
az kuru yanında çokça yaş yandı

isyanların çetelerin öcü alındı
binlerce ermeni kesip biçildi
birçoğu hastalıktan kırıldı

yüzbinlercesi sürgün edildi
kimi ermenistan'a rusya'ya
kimi suriye'ye lübnan'a gitti

gemiler avrupa'ya amerika'ya
yüzbinlerce sürgünü
taşıyıp durdu

sonunda paşalar kaçıp gittiler
türkler toparlandı mustafa kemal
başardı kurtuluş savaşını

anadolu trakya türkiye oldu
yeni bir devlet bir cumhuriyet
böyle savaştan geçip kuruldu

olan anadolu'nun ve istanbul'un
tarihi ermeni halkına oldu
yakın ve uzak fakat hep sürgün

işte birden
yüzelli yıl önceden
başlayan düşmanlığın sonucu

öfke ve kin
kaynatıldı kanımızda
nifak sokuldu aramıza

öç intikam düşmanlık
işledi ruhumuza
bir zaman

"en iyi türk
ölü türktür!"
diyen ermeniler de çıktı

"en büyük düşman
ermeni gâvurudur!"
diyen türkler de çıktı

kara ve kanlı bir tarih
kin ve nefretten beslenen
yanlış bir tarih

bizlere kefen biçildi

oysa yüzlerce yıl birlikte
kapı kapıya saçak saçağa
güzel komşuluklar yaşamıştık

ne din ne dil ayrılığı
bozamadı dostluğu
osmanlı'nın büyük çöküşü

yarattı bu düşmanlığı

aynı köylerin kentlerin
aynı yurdun çocuklarıydık
aynı türkülerin sazların
sevdaların ustalarıydık

kara ve kanlı tarih
(kısa da olsa)
sildi ak tarihini dostluğun
(uzun da sürse)

bir yanda bin yıllık dostluk
bir yanda yüz elli yıllık düşmanlık
bu topraklara bu yurda yazık
kalanlara bizlere yazık

9.

bugün suriye'de beyrut'ta
fransa'da amerika'da
türkçeyi severek konuşan
binlerce ermeni var

türkiye'yi özlemle yaşayan

fakat sevgili hrant senin de
kiminde kızarak karşı çıktığın
öç ve kinden beslenen
hâlâ türkleri düşman gören

zorba ermeniler de var

bugün istanbul'da anadolu'da
ermeni ustaların yaptığı
nice camide müslümanlar
namaz kılıyor

nice köprülerden insanlar
kim yapmış bilmeden geçiyor
nice çeşmelerden su içip
ermeni ustaların yaptığı

nice evlerde yaşıyor

kimileri dostlukla
anarken ermenileri
zalim gâvur diyerek
düşman sayıyor kimileri

10.

sevgili hrant

aslında
öylesine kaynaşmış
öylesine yakınlaşmış
insanlarız ki birbirine

benzemiş her şeyimiz

dostluğumuz da aynı
düşmanlığımız da
iyiliğimiz kötülüğümüz
güzelliğimiz çirkinliğimiz
hoşgörümüz gaddarlığımız
yiğitliğimiz alçaklığımız
direncimiz boyuneğmemiz
gülüşümüz ağlamamız
ve sevdamız kara sevdamız

hepsi aynı hepsi bir

çünkü aynı toprağın suyun
çünkü aynı havanın ateşin

aynı halkın çocuklarıyız

11.

bir yanda asala tetikçileri
bir yanda asena tetikçileri

ırk dokusundan
kan dokusundan

beslenir hep birileri
ister türk ister ermeni

oysa öylesi yakın
ve kaynaşmışız

en koyu türk sananlar
kendilerini

bir de bakarsın
çıkar ermeni

ya da en koyu ermeni
sananlar kendisini

bir de bakarsın
türk değil mi

böylesine kaynaşmış
bu topraklarda
yaşamış atalarımız

bu yüzten boşuna uğraş
bu topraklarda
ırkçı bir savaş

12.

sevgili kardeşim

sen devrimciydin
türkiye'nin cumhuriyetin
erinciydin

bu yüzden

nerde bir hayınlık var
nerde bir düşmanlık
kan var şiddet var

orda sen
orda biz

haklının doğrunun
yanındayız
mağdurun ve mazlumun

orda biz savaşın
kanın karşısında
dostluğun barışın yanındayız

ezilenleyiz kıyılanlayız
zorbalığa karşı
isyandayız

ırkçılığa karşı amerika'da
hepimiz kızılderili ve zenciyiz

ırkçılığa karşı almanya'da
hepimiz yahudi ve çingeneyiz

ırkçılığa karşı avrupa'da
hepimiz yakılan türk
hepimiz arap ve berberiyiz

yahudi zulmüne karşı
kudüs'te gazze'de
hepimiz filistinliyiz

rus zulmüne karşı
hepimiz kırımlı
çeçen ve ahıskalı

çin zulmüne karşı
hepimiz tibetli
nepalli ve uygur

ingiliz zulmüne karşı
hepimiz hintli
ve irlandalı

fransız zulmüne karşı
hepimiz cezayirli
faslı tunuslu

halepçe'de kürt, telafer'de türkmeniz
ırak'ta amerika'ya karşı
hepimiz ıraklıyız

karabağ'da
ermenistan'a karşı
hepimiz azeriyiz

bosna'da sırplara karşı
mostar'da
hepimiz boşnak'ız

meksika'da zapata'yız
bolivya'da che
şili'de allende'yiz

halklara kıyan
zorbalık yapan
diktatörlerin karşısındayız

geçmişte kerbela'da
hepimiz hüseyin
hepimiz ali

osmanlı'da zulme karşı
hepimiz bedrettin
türkmen ve yörük

hepimiz pir sultan
ve dadaloğlu
hepimiz ahi ve baba ishak

karadeniz'de o kanlı günde
hepimiz onbeşler
ve komünistiz

emperyalizme karşı anadolu'da
hepimiz kuvayı milli
ve mustafa kemal'iz

6-7 eylül'de istanbul'da
hepimiz rum
hepimiz ermeni ve yahudiyiz

6 mayıs'ta darağacında
hepimiz yusuf hüseyin
hepimiz deniz

maraş'ta çorum'da sivas'ta
sünni kıyıma yobaz yakıma karşı
hepimiz aleviyiz

1 mayıs 1977'te
taksim'de
hepimiz işçiyiz devrimciyiz

ahmed arif'in "otuzüç kurşun"unda
hepimiz vurulmuşuz
ve pkk'nın "otuzüç kurşun"unda

hepimiz ateşiz
sevgili hrant
yani alev ve kor

ve de kül biziz

sevgili kardeşim
yanan küllerinden
yeniden doğan

o zümrüdü anka
o ışıklı kuş
biz hepimiziz

biz ölümsüzüz
bu yüzden yaşayacaksın
bizimle sonsuz

çünkü biz halkız ve devrimciyiz!

şubat 2007, trabzon
aralık 2007, istanbul

berkin berkin

– evde ekmek kalmamış
alıp geleyim

– *dur anne ben alırım*
sen hiç yorulma

– aman oğlum dikkat
ortalık karışık

– *merak etme anne*
fırın çok yakın

– kaldırımdan inme
sakın nolursun

– *anne çok abarttın*
her günkü sokak

– öyle deme oğlum
bir sürü şımarık
lüks ciplere binip
dar sokaklarda
caka satmak için
gaza basıyor
biri çarpar sana
ödüm kopuyor

– *anne meraklanma*
ben beş dakkaya
iki ekmek alıp
eve dönerim

– sokaktan gelen
bu sesler de ne?

– araba mı çarpıştı
silah sesi mi?

– bağrış çağrış niye
bir şey mi oldu?

– yaralı var koşun
çocuk ölüyor!

– durun bir bakayım
nefes alıyor!

– cankurtaran çağrın
kan kaybediyor!

– nolmuş bu çocuğa
kim vurmuş bunu?

– polis ateş etti
koşuyor diye

– ölmüş mü garibim
yaralı mı ne?

– çabuk olun çabuk
doğru hastaneye!

berkin berkin
kara kaşlım
onbeşinde
kara taşlım

berkin berkin
yağız oğlan
kara kurşun
kanlı kovan

berkin berkin
kuşlastiklim
misketleri
gümüş işlim

berkin berkin
yiğit oğlan
ekmek için
candan olan

kim vurdu kim
herkes gördü
berkin oğlan
niçin öldü

berkin berkin
kara kaşlım
kanı yerde
kalacaklım

berkin berkin
yanık oğlan
bu dünyadan
alacaklım

berkin berkin
seni vuran
hesap versin
soracaklım

berkin berkin
yiğit başlım
karanlığa
ışıcaklım

10 eylül 2015, turgutreis

ninni

"aylan aylan
melik oğlan
deniz sana
beşik oğlan"

"anasının
süt kuzusu
çakılların
uykusuzu"

"aylan aylan
yitik oğlan
ayakları
pamuk oğlan"

"babasının
yaramazı
dalgaların
yorulmazı"

"aylan aylan
minik oğlan
yanakları
gülük oğlan"

"abisinin
oyuncağı
çakılların
salıncağı"

"aylan aylan
yosun oğlan
topukları
tosun oğlan"

"deniz seni
özümsedi
köpüklerle
gönülsedi"

"aylan aylan
uçuk oğlan
parmakları
yumuk oğlan"

"kuşlar seni
salındırdı
kanatlarla
sarındırdı"

"aylan aylan
ışık oğlan
yüreciği
yanık oğlan"

"savaş çıktı
göç başladı
kum kaleler
düşeyazdı"

"aylan aylan
yörük oğlan
çadırlara
konuk oğlan"

"dikenlitellerden
geçtin
kurşundan bombadan
kaçtın"

"aylan aylan
çevik oğlan
gözyaşları
çelik oğlan"

"kanlı geçitlerden
aştın
acıya zora
yoldaştın"

“aylan aylan
eşik oğlan
barış sana
küsük oğlan”

“bütün dünya
gözün yumdu
senin gözlerin
açıktı”

“aylan aylan
ölük oğlan”

ocak 2016, kuzguncuk

ağıt değil yas değil
bir eylemi bölüşen

bir şiir yazıyorum

suruç'ta ölenlerin
adlarından oluşan:

otuzüç goncalı özgürlük gülü

süleyman bir gül aldı
gülü **nazlı**'ya verdi

erdal nuray "bu güle
bir ad bulalım" dedi

mert seslendi öteden
"adı özgürlük olsun"

vatan "gelin bu gülü
suruç'a götürelim"

hatice "hep birlikte
bir bahçeye dikelim"

polen "güzel güneşli
bir yer bulalım önce"

nartan "eşip toprağı
hazırlayalım" dedi

büşra gülü okşayıp
deniz'le kokladılar

ferdane tüle sardı
incitmeden kökünü

veysel bir çapa buldu
murat küçük bir kürek

suruç'taki bahçenin
en güneşli yerinde

çapayla eşti **kasım**
toprağı bir güzelce

yunus, **ece** ve **alper**
çömeldiler toprağa

gülü yerleştirdiler
hep birlikte özenle

duygu toprak ekledi
medali kök bastırdı

uğur serhat cansuyu
dökerek suladılar

okan ezgi alican
çevresin temizledi

cemil ak taşlar dizip
çağdaş'la güle çember

ördüler korunmalık
çalılar dikti **osman**

taşların arasına
koray renkli bezleri

emrullah'la bağladı
çalıların ucuna

cebrail türlü renkten
boyadı ak taşları

ismet ile **nazegül**
"özgürlük" diye yazdı

bu gülcüğün adını
bahçedeki ak taşa

artık rengi güneşten
apal bir gül fidanı

otuzüçten goncalı
otuzüçten cansulu

suruç'tan tüm dünyaya
yankıyıp duracaktı

"kardeşlik barış olsun
artık kan dökülmesin!"

otuzüç yürekliden
özgürlüğün al gülü

sonsuza açacaktı

22 kasım 2017, kuzguncuk

onlar turnaların kanatlarında
ve kızıl yeleli tan atlarında
yedirenk ışıklı bir tuğdur bugün
adsız ozanların bozlaklarında

nâzım

nâzım yatar mapuslarda
dolaşır ceylan yüreği
onbeşlerin boğulduğu
dalgası kanlı sularda

nâzım yatar mapuslarda
civan delikanlıların
yedi yaşında kızları
yokolduğu savaşlarda

nâzım yatar mapuslarda
istanbul çankırı hopa
derman kalmaz zindanlarda
kara giyer yeşil bursa

nâzım gezer acılarda
yanar elleri elleri
tüketerek gurbetleri
yurdundan çok uzaklarda

nâzım yazar kâğıtlarda
kâğıtlar kuş olur uçar
ekmek gül özgürlük açar
kondukları tüm dallarda

nâzım güler türkülerde
sazı barışın umudun
yedi yaşında kızların
dilindeki şekerlerde

bedri rahmi türküsü

bedri rahmi güle güle
gelir renklerin içinden

horozlar öter susarmış
kilim dokurmuş içinden

bedri rahmi güle güle
sırçataşların içinden

kokulu üzümler vermiş
asmalar çıkıp içinden

bedri rahmi güle güle
çalar kemençe içinden

parmaklar horona kalkmış
su ellerinin içinden

bedri rahmi güle güle
gider türküler içinden

eylül 1975, ankara

gül baba'ya türkü

gül baba gül baba
ceyhun gül baba
ozanlar ozanı
canım gül baba

güller ağladılar
akşam olunca
güller yaşın yaşın
canım gül baba

ansızın sessizin
nereye gittin
güllerin yüreği
yalnız gecede

gülücük gülücük
yıldızlara mı
bilinmez bilinmez
sonsuzlara mı

gül baba can baba
dön yıldızlardan
üşüdü zerdali
çiçecikleri

yıldız dağına
yıldız dağına
çıktı onbeş yimbeş
kuvayı milli

borazancı başı
çal borazanı
bulalım güllerin
gülü ozanı

bulunmaz bulunmaz
ceyhun gül baba
yüreklerinizde
arayın onu

yabangüllerinin
taçyaprağında
yaralıceylanda
arayın onu

sevdadan kavgaya
yankıyıp giden
türkülerinizde
arayın onu

gül baba gül baba
canım gül baba
ozanların ozanı
ceyhun gül baba

oturmuş bir gelin
gülsubaşına
ağlaya ağlaya
ağıtlar seni

çakılgülleri
ılgıngülleri
açıla açıla
öpüşler seni

turnalar konmuş
erik dalına
ağlaya ağlaya
ötüşler seni

gül baba gül baba
canım gül baba
dön geri gittiğin
bencigelerden

gül dalı sev dalı
ağlar eğilmiş
sayrı kuzuların
boynu bükülmüş

baba ishak gümüş
oluk başında
dururken dururken
gözleri dalmış

geceden geceden
körkör geceden
ağrı yanlarına
bir yıldız düşmüş

ankara yolundan
ceviz yaylılar
gül baba gül baba
diye iç çeker

taş han önlerinde
çapraz fişekler
gül baba gül baba
goncalar gezer

dikmen bağlarında
beş on yaşında
gül baba gül baba
erik nar gezer

yolların yokuşu
işlerin güçü
senindi senindi
ceyhun gül baba

çiçeği bebeği
değip iy'eden
elindi elindi
ceyhun gül baba

kızın kızanların
yaşar ozanların
yüreği yüreği
delindi gül baba

bak saz tellerini
güller donamış
bekler oylum oylum
türkülerini

goncalar açtıran
bebeciklere
menekşe menekşe
ay çocuklara

oyunlar öğreten
masal dinleten
karınca karınca
diller belleten

yaz asmaları
güz esmeleri
kiraz küpeliler
beklerler seni

gül baba gül baba
canım gül baba
gittiğin yıldızdan
nolur dön geri

gene dudakların
gül gül okusun
gelincik kızlara
ceyiz dokusun

gene gülücükler
dağıt bahçene
güller gülüm gülüm
renklensin gene

gül baba gül baba
al gül bıyıklı
ay gül kirpikli
sevdalı baba

gel ninni söyle
güller uyusun
mor yalazlarda
sakarya'larda

o kıraç bağrında
anadolu'nun
bağımsızlıkveren
güller büyüsün

gel dokun teline
gül sesli sazın
köy yollarında
okullarında

ışılcık ışılcık
gözler gülüşsün
bademden bademden
sesler coşuşsun

kara yazılarda
ala yazılarda
barışçıl barışçıl
kuşlar ötüşsün

ak yakalıcıklar
kara önlücükler
turhal çarşısında
şekerler yesin

gülbaba gül baba
güladlarını
yavru ağızlara
baladlarını

gülceler alcalar
bilgeler kocalar
dize dizelerin
bir bir okusun

senin bitmeyecek
bengitürkünü
bilinçten sevinçten
gülden ülkünü

okusun dünyanın
gül çocukları
sayrılığa düşmüş
yoksul canları

bilinç umut inci
sevgi güvercini
uçsun kanat kanat
yaysın ülkünü

gül baba gül baba
canım gül baba
dön yıldız gel yıldız
ceyhun gül baba

türkülere gömün
demiştin beni
duvaklı bir güle
gömdüler seni

gül baba gül baba
canım gül baba
güller söyleyecek
türkülerini

gül baba gül baba
canım gül baba
gül baba gül baba
ceyhun gül baba

yaşar'lar türküler
söylerler seni
söylerler türküler
yaşar'lar seni

1978, ankara

enver gökçe türküsü

ey eğin elinin
gelin elinin

bağrı yanığı
gönlü kırığı

kanadı apal
yaralı maral

dağları duman
çölleri yaman

saçları kurşun
saçları perçem

titrek elleri
ırak gözleri

onur ve görkem
hep seninleydi

yüreğin gökçeydi
alnın akçaydı

munzur eteğinde
kemah boyunda

türkülerin yaban
yayla güllerin

yusufçuk kanatlar
balaban tüyler

seni ninnilerde
ay destanlarda

yeniden doğrup
yeniden sarsaydı

karlara dağlara
yeniden karsaydı

anadolu sencileyin
ozanlar doğursaydı

hasan hüseyin türküsü

hasan hüseyin
saçlar alaca

konuşur çılgın
böğürtlenlerde

yangın asmalarda
ak bir karaca

hasan hüseyin
yıldız bıyıklı

tarçınlı sesi
çığırır türkü

soluğu tırmanır
yücelere bir

hasan hüseyin
hasan hüseyin

ister kötüleyin
ister iyleyin

yaşayıp durduğu
görüp bildiği

can emeklediği
kitap-ı şiir

analar

"benim anam hep ağlardı"
diye yazdı kadir abi

anası ağlayanların
paylaştığı dizeleri

anaları ağlatanlar
bugün de çok dünkü gibi

cumartesi anneleri
toplanıyor otuz yıldır

ellerinde oğul kızın
adlarıyla tarih yazan

bize bakan resimleri

kara kanlı zorba bir çark
katledip yuttu onları

yıllardır bulunamıyor
varlıkları yoklukları

"nere öldürüp attınız
nerededir gömütleri?"

sorup duruyor analar
"hiç olmazsa kemikleri

bulup verin bize" diyor
ağlaşarak otuz yıldır

bağıran bu anaları
duymuyor devlet duymuyor!

18 mart 2019, kuzguncuk

ruhi su

72. yaşında ruhi ağabey'e

saz dağından akar bir su
ayışıklıdır telleri

banlar yankılar türkü su
söyletir suskun dilleri

yunar arıtır ruhi su
gönendirir gönülleri

molla kasım teper geri
alkışa durur yunus'u

gezer dolaşır illeri
karacaoğlan köroğlu'su

anadolu'nun gözleri
abdal'ı dadaloğlu'su

sarsar yörük alileri
zeybekler'in uğurlusu

hacı bektaş erenleri
semahlar'ın tutkulusu

nâzım usta'nın gülleri
açar türkiye dolusu

seferbirlik türküleri
kuvayı milli korosu

uğrar sorar sürgünleri
el kapıları yolcusu

derer masal çiçekleri
çocuklar için ruhi su

geleceğin muştucusu
türküleri türküleri

yetmiş iki dil ulusu
söyler kurtuluş günleri

yaşar canlarla ruhi su
nice yetmiş ikileri

bir saz alıp çalamadım
o'na çırak olamadım
düşündükçe dövünürüm
deliceydim bilemedim
öylesiydi en doğrusu

1984, almanya

hasan baba'ya türkü

oy da türkü kızları
sazlar telleri
ibrişim ibrişim
sözler dilleri

gelin bulun beni
güldürün beni
hasan baba için
yırdırın beni

ahanda kıranda
gezdirin beni
yetmiş yıl önceye
döndürün beni

ahanda denilen
yukarı köydür
hasan baba uzaksın
ordan epeydir

doğduğun yerleri
merak edersin
gelene gidene
haber sorarsın

hiç mi gidilmez
gidip dönülmez
yerdir orası
a hasan baba

çıktın ahanda'dan
kundak bebeği
çıktın ahanda'dan
dönmedin geri

adam hiç görmez mi
doğduğu yeri
adam hiç gurbetten
bıkmaz mı baba

küçük yaşta geldin
büyük kentlere
bıraktın kendini
şu gurbetlere

hasan baba hasan baba
ak saçlı baba
delikanlı çağın
dedi merhaba

yatılı okudun
öğretmen oldun
halkın dertlerine
özengen oldun

okudun kitaplar
yazdın defterler
kelepçeye düştü
o canım eller

zindan dedin sürgün
dedin yılmadın
camiye soktular
namaz kılmadın

karınca karınca
ince yazınca
doldurdun kâğıtlar
defterler nice

sürgünden sürgüne
döndün gezgine
halkı kaynak bildin
şiir sezgine

destana çevirdin
kutsal isyanı
kutsal barışı
kutsal zamanı

baba hasan baba
saçların aktır
türkünü söyleyen
yaşar uşaktır

duydu yaşar seni
hasta olmuşsun
çapa denen yere
postu sermişsin

geçmiş olsun demek
için bu türkü
hasan baba sana
armağan olsun

kırıldığın yaşar
uşak kırılsın
darıldığın yaşar
uşak erisin

yeter ki yeter ki
a hasan baba
senin sağlıcağın
yerinde olsun

hasan baba hasan baba
şiir babası
yaşar uşakların
ozan babası

ahmed arif

dört direkli sur minaresi
ahmed arif'in sabrıdır

güneş vuran diyarbekir kalesi
ahmed arif'in alnıdır

yeşil duvak hevsel bahçeleri
ahmed arif'in gülüdür

odlar yanan diyarbekir dağları
ahmed arif'in bağrıdır

yalınayak anadolu bebeleri
ahmed arif'in ülküsü

gün ola harman ola

gürül gürül diyarbekir türküsü
ahmed arif'in andıdır

17 mart 2019, turgutreis

cahit ağbey'e mektup

cahit ağbey
tam on beş yıl oldu gideli
sen bir bulut ardına düşüp niksar'a

o kamyonlar
eskisi gibi geceleri
türkü yakar durur yollara

kimi yine kavun taşır
sapsarı
kimi tomruk kimi kömür kapkara

istanbul'dan bir yar sevmiş şöförü
dağlar çeker bozkır çeker
zor yokuşlara

bir zerdali ağcı
donmuş ayazdan
seslenir trenlere otobüslere

yine sıkıntı çok acı bol
umut az
anadolu gebe yeni "yangın"lara

kop dağı'ndaki çeşme
kuruyayazmış
terkedilmiş köyler gibi ıssızlıklara

doğuya askerler gider
tabur tabur
her gün döner birkaçı sarılmış bayraklara

batıda günaşırı bombalar patlar
çocuklar gencecik kızlar
otobüste sokakta boyanır kanlara

işçiler öğrenciler doktorlar memurlar
uğrar güpegündüz
amansız saldırılara

hak aramak yürümek konuşmak yasak
halkın nerdeyse yarısı
doldurulmuş zindanlara

cahit ağbey memleketin hali perişan
halk bölünmüş birbirine düşman
iy ki tanık olmadın bu günlere

ne devrimi kaldı ne cumhuriyeti ne bayramı
hepsi kurban edildi
şeyhlere şıhlara tarikatlara

cahit ağbey türkiye bir koca takiye
yakında mustafa kemal'e de
gelir sıra

bugün zoraki bir donuk gülüş
yüzlerinde gidiyorlar
anıtkabir'e

ruhsuz sahte bir sözcük
dillerinde artık "atatürk"
tükürür gibi ha bire

cahit ağbey "sağdıçlarım" demiştin ya
onlar da çoktan binip gitti
o güzelim atlara

gerçekten "bizim millet gibi görülmemiştir"
cahit ağbey aşkolsun
tanıyabilenlere

o "garip kuşa" öğrettiğimizi
milletçe öğrettik
biz bu topraklara

cahit ağbey senin anlıyacağın
bu zamanlar bize yaramadı
daha çok var o güzel aydınlıklara

bilmem kaç külebi daha naçar
yaşar gider
varmak için yarınlara

ben de bir selamla bitireyim
"umut fakirin ekmeği"
diyen veli'lere

cahit ağbey sen
bozkır yüreklisin yayla yüzlüsün
bilirim katlanırsın bu dikenlere

hâlâ "edirne'den ardahan'a kadar"
kucaklayabilirim seni
ama söz veremem gelecek günlere

yine de serin tut yüreğini
belki de diyeceği söz yakın
bu halkın sabrını sınayanlara

cahit ağbey gözlerinden öperim

5 kasım 2012, kuzguncuk

can baba'ya türkü

can yücel'di
insan oldu

can yücel'di
ozan oldu

can yücel'di
şiir oldu

can yücel'di
ışık oldu

can yücel'di
gezgin oldu

can yücel'di
ölüm oldu

can yücel'di
can güzeldi

can yücel'di
bulut oldu

gitti datça üzre yağdı!

fakir öğretmen

60. yılında sevgili fakir baykurt'a

fakir öğretmenim fakir
yirmisinde altmışında
elinde hep ak tebeşir
kara tahtalar önünde
yazar durur şıkır şıkır
kara bilinçler önünde
dost elinde güneş ışır

fakir öğretmenim fakir
sürgününde kıyımında
boyun bükmeden savaşır
yobazın taş yağmurunda
güneş yürekle konuşur
zorbaların mapusunda
umut ekmeği pişirir

fakir öğretmenim fakir
yurtiçinde yurtdışında
emekçi halkı düşünür
gecesinde gündüzünde
yorulmak bilmez çalışır
dünya "onuncu köyü"nde
"bir uzun yolcu" dolaşır

fakir öğretmenim fakir
sevgili halkı gönlünde
öykülerle romanlarla
şiirlerle yürekleşir
onur dolu erdem yüklü
bilgece ölümsüzleşir
yüce türkiye gülüşlü

14 ekim 1999, cumhuriyet

melih usta ile

melih usta'ya dedim
son ödül töreninde
"ver elini öpeyim
belki görüşemeyiz
çünkü gurbetlerdeyim"

dedi "olur mu öyle
kesin görüşeceğiz"
doğru demişti usta
bu muhabbet bitmezdi
isterse bu dünyada
isterse de öteki

sevgiden ve şiirden
elbet söyleşeceğiz
elbet görüşeceğiz
ölsek de ölmesek de
elbet buluşacağız

17 nisan 2000, kuzguncuk

"gerekmez"

sevgili rafet ekiz'i anarak

ekmeğe fırın gerekir amma
ateşte yanmaya fırın "gerekmez!"

allahın selamı verilir amma
görmezden gelene selam "gerekmez!"

ceylan gözlü güzel sevilir amma
sadık olmayana yüzük "gerekmez!"

al üzümden şarap yapılır amma
içmek için ille ibrik "gerekmez!"

dost denenin kadri çekilir amma
gerçek dostluklarda hinlik "gerekmez!"

2011

kâzım'a türkü

kâzım karadeniz'e
akan delişmen dere
erikten kareymişe
uçan kınalı saka

kâzım türküsü gümüş
özgürlük direnç barış
fırtınayla yarışan
delikanlı bir taka

dolaşır içli sesi
genç ergin gönülleri
sarar sıcak sevdası
kanatlı dalgaları

alnı pak gönlü açık
karadeniz'e aşık
bir laz balıkçı çevik
yarına türkü yaka

şimdi karadeniz'de
görenler yakamozu
duyar ışıklar üzre
türküsünden kâzım'ı

mayıs-haziran 2016, kuzguncuk

ağıt dağı

dağlarca öldüğü gün
iki yakut yaş indi
türkçenin gözlerinden
(sildi mustafa kemal)

dağlarca öldüğü gün
ozan çiçu'dan kalma
sazın bir teli koptu
(yeni tel taktı gençler)

dağlarca öldüğü gün
göçüklerde ölmüş tüm
madenciler yürüdü
(cevher alın işçiler)

dağlarca öldüğü gün
kuvayı milli hasan hüsnü
geçti tarsus'tan atıyla
(selamladı yörükler)

dağlarca öldüğü gün
kaydı yeşim bir yıldız
kızılırmak üstünden
(gördü bozkırdakiler)

dağlarca öldüğü gün
bir sivaslı karınca
gurbetten yola çıktı
(uğurladı trenler)

dağlarca öldüğü gün
ateşler yakıldı çukurova'da
yansıdı ağrı'dan uludağ'lardan
(ışıl ışıl sözcükler)

dağlarca öldüğü gün
çiçeklerin taçına
çocukların eline
(kondu ateşböcekler)

dağlarca öldüğü gün
türkçe kuşları uçtu
çamlıca eteğinden
(ayyıldızdı kanatlar)

dağlarca öldüğü gün
kırk uyaklı bir şiir
biçti terziler kefen
(sardı mustafa kemal)

16 ekim 2008

turhan selçuk

benim için ruhi su
neyse müzik denince
aynıydı turhan selçuk
usta çizgileriyle

osmanlı cumhuriyet
özgür aydın bir sentez
türkiye macerası
yaşatır "abdülcanbaz"

eline sağlık usta
bizleri gönendirdin
ışıklar içinde yat
bilincimizde yerin

hep aydınlık kalacak

ilhan selçuk

ilhan abi'yi okurken
nedense çoğu zaman
sanki mustafa kemal
yazmış derdim içimden

sözü hiç uzatmadan
imbiğinden süzerdi
bektaşi'den örnekle
hoşgörüyle bezerdi

sevinme hiç karanlık!
aydınlanma ustası
ölünce sanma artık
gönüllerle yaktığı

binbir ışık sönecek!

arif damar

arif damar
barikat'lardan gelir
onaltısında
kırkbirli yıllar
sol omuzunda
yavru bir kartal
kanadı kırık
savaş yoksulluk
bir 'yeni dünya'
düşündedir
o'nu sarıp
coşturan
düşüncedir

arif damar
delişmen bir nar
sabrın kökünden
taşmak üzredir
gülen gözlerle
yavru bir kartal
uçmak üzredir

arif damar
gelibolu'dan
istanbul ankara
şair şuara
aşk yalvacıdır
mapus ve zindan
ve de
sansaryan
mektebi falakadan
kafiyelidir

"alıcı kuşların
kardeşliği"nde
bir emek
neferi
her dem seferi
şiirimizde

o
saf coşkudur
yalın fakat
billur
dizeler örer
kavga günlerinin
yürüyüşlerin
ve mayısların
gediklisidir

yıllar o'nu
şaraplarca değerli
bayraklarca
erdemli kılar
hep çocuk
delikanlı
hep "ölüm yok ki"

arif damar
barikat'lardan gelir
aşkı militan
şiir gözlüdür
ve sekseninde
yani ondokuz
selvi boylu bir
şiir ışıltır

çün o yürekten
alınterine
ekmek ve söz banıp
yola çıkmıştır

arif damar
damardan şair
şiirimiz içre
yeşim cevherdir

21 ocak 2005, kuzguncuk

sayıklamalar

"ahmet erhan öldü mü
dünya bize kaldı mı"

1.

ahmet'te her şey doğaldı. çocukluk, gençlik, şairlik, dostluk, kardeşlik...
yalnız ölüm doğal değildi!

2.

ahmet'i ankara yedi (etlik, kızılay, küçükesat...); istanbul bitirdi (cihangir, beyoğlu, silivri, beylikdüzü...)

3.

ahmet'le ben iki düşkünüz:
ben gurbete düştüm, ahmet alkole
(ahmet'in gurbetini saymıyorum. türkiye'de
ankara'nın gurbeti olmaz!)
biz ahmet'le iki düşkünüz:
ikimiz de düştük iki denize: ben karadeniz'e, gurbet denizine.
ahmet akdeniz'e, oğlu deniz'e
(ikimiz de boğulduk o sularda!)

4.

bir mersin vardı ahmet'i sevindiren bir de denizkızı ve şiir.
mersin'e gittiğinde, âşık olduğunda, şiir yazdığında mutlu oluyordu desem...

5.

ahmet ellibeş yılın çok azında yaşayıp pek çoğunda
ölen, ellibeşindeyken doksanı gören...
şiirsporluydu!

6.

"alacakaranlık"tan sonra ahmet'in kafası karıştı.
"boş ver" demiştim, "kafka'yı, kamü'yü, niçe'yi;
balıkçı'ya bak" demiştim.
"toroslara çık, akdeniz'e açıl, bulsana kibele'yi."
bir zaman aklı yattı buna: "akdeniz" dedi, "mersin"
dedi, aradı kibele'yi...
sonra yere bakan yürek yakan kimi dostları (o
duyarsız, yapmacık, çikolata dostları, kıskançlıkla
yoğrulmuş o benciller ordusu) aklını çeldi.
ahmet gerçeği gördü ya iş işten geçti.
ne yapsın o da sarıldı yalnızlığa, bağladı kendini
alkole, yaşarken tutsak oldu, gün gün gece gece ol
tesbih-i ölüme.

7.

yeteneksiz şairler; aşırıp doldururlar şiir kasalarını
(konu, biçim, uyak, imge...) artık allah ne verdiyse,
bir güzel kullanırlar şiirlerinde, ne yürüttülerse...
yeteneksiz şairler; şiire yakın-uzak, ne meslek
ne marifet varsa (örneğin artistlik, ressamlık,
gazetecilik, politikacılık, her türlü akademik unvan
ya da bürokratik, sivil toplumluk makam...) devşirip
dururlar şairliklerine.
onlar için memuri bir görevdir en doğal hal hatır
sorma; bayramları, önemli günleri (yaş, evlilik
ve benzeri) unutmazlar, atlamazlar, hep peşin
hesaplıdır işleri.
yapmacık, teatral bir eda; konuşmaları, gülmeleri
hep bir özenti, fiyaka...
yeteneksiz şairler gül gibi geçinip giderler ömrü
zamanlarında.
yetenekli şairlerse; ne varsa dağıtırlar şiir
dağarcıklarında. hesap kitap bilmezler. ölçüye,
düzene gelmezler. ne zaman ne yapacakları
bilinmez... her zaman tehlikeli her zaman dobra...
bizim ahmet gibi; günyüzü görmezler ömrü
zamanlarında...

8.

hastanede, ölümünden on gün önce. ahmet benden
bir şey istedi. konuşamıyordu, anlayamadım. sevgili
karısı hacer hep başucundaydı. sağolsun, tercüme
etti:
"küçük bir ölüm makinen yok mu?" diye soruyor.
"var ama benimki bozuk" dedim
"getiririm, tamir edebilirsem.."
ona da gerek kalmadı
büyük ölüm makinesi
çalışıverdi birden!

9.

"hastane önünde küçük bir masa
masanın üstünde bir ceviz tabut
ahmet ak kefene sarılmış çocuk
cankurtaran ile canı gidiyor
ankara'ya doğru bir son yolculuk"

kusura bakma ahmet, ankara'ya gitmedim.
(seni bizim hüseyin'e ettim emanet!)
güvenemedim kendime; şimdi orda
görürüm seni çok üzen birilerini, tutamam
kendimi...
sonra gelir uğrarım sana. yalnız söyleşir,
dertleşiriz...

10.

birkaç yıl önce (ahmet daha sesini yitirmeden, konuşabilirken) bir dergi çıkarmayı düşünmüştüm. güzel güzel şiir kitapları yanında.
ahmet'in gözleri ışımıştı söyleyince.
"yeni türkü'yü çıkaralım" demişti.
"yok ahmet" demiştim. "bu yepyeni bir dergi olmalı, bugüne yakışmalı; şiiri, sanatı ayaklandırmalı. yalnız yazı çizi değil; hareketli, etkinlikli bir dergi."
"ona da varım!" demişti.
fakat ne bende eski güç ne ahmet'te o takat. düşüncede kalmıştı.
bu yüzden kızıyorum kendime: (keşke inat etseydim o dergi düşünde) başarabilseydik belki de ahmet yaşardı birkaç yıl daha; o umutla, o heyecan o hareketle...
belki bana öyle geliyor. şair fantezisi belki. kim bilir... artık ne dense boş...

11.

gülşiir içinde yat sevgili ahmet. güzel kardeşim, şiir kardeşim...
gerçek şairlerin, gerçek şiirseverlerin başı sağolsun...

ağustos 2013

oktay akbal

bir şiir gibi geçtin
sahaflar çarşısından

bir şiir gibi ışıl
ışıl gül sözcüklerden

bir şiir gibi geçtin
yokuş cağaloğlu'ndan

dizgiciler yazıların dizerken
gastelerde rotatifler dönerken

bir şiir gibi geçtin
ışıklı beyoğlu'dan

garsonlar sohbetlerin dinlerken
kadehler dostlarınla çınlarken

bir şiir gibi geçtin
öykülerden romanlardan

anılardan güncelerden
güzel söyleşilerden

şair yazar ressam
okur dostların

zaten hep bilir
senin gerçekte bir

şair olduğunu

zeytince

"SEN şiir ablası işçi kızların
emektir alnında parıldayan NUR"

sennur sezer
zeytine benzer

saçlarının gözlerinin
karası

her zaman parıltılı
her zaman asi

dinlemez susuz toprak
yalçın kaya

korkutmaz onu
ne yangın ne hızar ne balta

zeytin gibi direnç
sabır dayanç umut

zeytin gibi hep genç
bin yıllık bilge

zeytin gibi gümüş düş
sevecen filiz

sarıp sarmalayan
anacan kucak

dalları yelde kıpır kıpır
soyut çıplak yalın

yeşilden mora
meyvesi somut

sennur sezer
zeytine benzer

zeytinin sonsuz aşkı
zeytinin salkım saçak

kökleri yoldaşlığı

zeytinin barış türküsü
emekcen kardeşliği

amazon dobralığı
içtenliği

zeytin gibi kanayaklı
dayanaklı canayakın

ve zeytin gibi sevdalı

sennur sezer
zeytine benzer

zeytinin bereketi
erdemi alınteri

cömert avuçlarında

güvercinler duvaklı
zeytindalı gülüşü

anaç yüzünde saklı

zeytincedir duruşu
zeytindir şiirleri

15 nisan 2016, istanbul

türkçenin yası

gökrengi bayrak
yarıya indi
türkçenin büyük oğullarından
semih tezcan hocam
uçmağa erdi

semih hocam dilerim
bilimden emekten yana
ömrünce taşıdığın
onur
türkçe gönüllülerine
hep örnek olur

18 eylül 2017, cumhuriyet

refik'in başucunda

"yaşamak ölmek gibi" dedi şair inleye
"küçük bir umut görsem
bir ufak ışık görsem
katlanırdım eskiden olduğu gibi yine

her türlü kalleşliğe her türlü işkenceye"

"hücremde ayışığı"
alnımda "kuş tufanı"
tesbihim "beyaz kehribar"

masamda "rakı yurtsever"
ak kâğıtlar... şiirlerim

"dokumada çalışan kızların"
emekçiler çırakların
alınteri düşlerim

24 kasım 2018, göztepe hastanesi

onlar suyun dilini gülün dilini
ışığın dilini rengin dilini
dağların karların kanın dilini
cenklerin dilini konuşurdular

atatürk

yüzyıllarca süren karanlıklara
selanik'te doğdu türkün yıldızı
bahar görmemiş yetim bir çocuk
erken alıştı kor acılara

bozkırda cılız buğdaydı yüzü
yalnız gözlerinde gökçe bir ışık
askerlik okudu cepheye koştu
yankılandı adı çanakkale'den

askeriyle kardeş örnek komutan
zorlu siperlerde yanan ateşti
göğsündeki yara bir şarapnelden
halkın taktığı nişan olmuştu

ne paşa oğluydu ne şanslı damat
düşmanlar elinde oyuncak gibi
çökerken altıyüz yıllık saltanat
bağlanacak devlet ararken kimi

samsun'a yaklaştı sessiz bir gemi
halk sevinçle ona gerdi kol kanat
"ya istiklal ya ölüm" sözleri
amasya'dan erzurum'a sivas'a

ayaklandırdı bağımsız özgür
yaşamak isteyen yurtseverleri
halk izledi güvendiği önderi
ankara bayrak oldu kurtuluşa

ayrılarak askerlikten rütbeden
o gönüllere kurdu tahtını
ilk komutan oldu halkça seçilen
sakarya'da attı büyük adımı

afyon'dan izmir'e zafer akını
açtı güneşini yurdun yeniden
saltanat hilafet ne varsa külfet
kaldırıp fırlattı halkın üstünden

onunla kuruldu genç cumhuriyet
yeni yazı yeni hukuk özgüven
az zamanda toparlandı memleket
sağlandı dört yanda dirlik ve düzen

onunla var oldu yeni türkiye
aldırmadı işlerin zorluğuna
"yurtta barış dünyada barış" diye
yürüdü dostlukla hep ileriye

halk inandı onun doğruluğuna
bağımsız başı dik özgür türkiye
hiçbir dedikodu hiçbir iftira
söndüremedi gür ışığını

karşı koyup nice saldırılara
devrimlere siper etti göğsünü
halkının yurdunun geleceğini
yöneltti kararla aydınlıklara

boşuna denmedi ona atatürk
selam durdu saygı duydu düşmanı
türkün tarihinde yaşanan bir ilk
bilimle donanmış kutsal yenilik

devrimdir bayrakta rengin anlamı
yurt bayrak ay halktır yıldız atatürk
on kasımda ruhu yükseldi göğe
mavi gözlerine buydu yakışan

erdi halk gönlünde en yüceliğe
kimse artık onu alamaz ordan
bakın şu bayrağa vuran ışığa
türkün çelik bilincidir atatürk

7 aralık 2012-7 şubat 2013, gelsenkirchen

şimendifer mehmet

şimendifer mehmet öldü
yetmişyedi mayısında

günlerden bir cuma günü
mayısın tam onüçünde

morga kaldırdılar onu
elliyedinci yaşında

bir bekâr odacığı
vardı vatan caddesi'nde

ne orda kafakâğıdı
bulundu ne de üstünde

kimi kimsesi de yoktu
üç beş arkadaştan öte

bir onlar koşturuverdi
sahip çıktılar mehmet'e

gel gör ki kafakâğıdı
öldükten sonra değerde

ölü işler müdürlüğü
ne iş bilirmiş meğer de

şimendifer'in ölüsü
paha biçilmez ayarda

bulunduğundan olacak
kokutuldu durdu yerde

derken ölümler çoğaldı
birdenbire o günlerde

işi başından aşkınlık
başladı ölü işlerde

böylece baştan savıldı
kimliksiz şimendifer de

beş arkadaşı bulundu
gecikmiş cenazesinde

bilinmez ne düşünüldü
sabah sabah afiyette

küçük ölüm duyurusu
okununca cumhuriyet'te

pek görevli saymamış ki
tanışlar kendini öyle

beş kişiyle uğurlandı
cenazesi feriköy'de

hiç kimsecik alınmadı
bu ölümden bu cihette

allahı var hiç kimseye
gücenmedi mehmet de

yaşadığı altmış yılın
kırkı sıkıyönetimde

şimendifer'i pek sevmiş
belli sıkıyönetim de

yalnız bırakmamak için
mehmet'i tahtalıköy'de

ne yapıp bir yer bulunmuş
iki albay arasında

böylece sıkıyönetim
sürmüş öteki dünyada

böyle gömüldü şimendifer
adı kaldı yadigâr

sekizinci günü devriyesi
günlerden cumartesi

meri teyze

meri teyze mavi gözlü bir peri
ışıklı yalın güzel yüzünden
şevkat ve bereket saçan melekti

içli bir şarkıydı ilahelerden

onu her gördüğümde huzur dolardım
kibele'den kalma bir elçi miydi
insan olduğuma güven duyardım

doğal annesiydi bütün gençlerin
şairlerin tutsakların devrimcilerin
kedilerin kuşların çiçeklerin

onda gizemli bir güç bir bilinç vardı

ilk aşkıyla evlenen çoğu kadınlar
belki de böyle bir kutsallıktadır
erinci ve erdemi taşırlar

cadde sokak çarşı pazar gezerken
evde işte toplantıda mitingte
kalabalık içinden geçerken

gösterişten yapaylıktan upuzak
öyle sakin öyle sessiz yürürken
ben sanırdım başının üzerinde

ışırdı altıntozlu bir hale

oysa kimse bilmez neler çekmişti
hakaretler küfürler sorgular
ayrılığın en zoruna düşmüştü

mapusane kapısında iki çocukla
yokluğa zorbalığa soylu direnci
altı yedi eylül kıyım günleri

piyanoyu coşturan parmakları
o zorlu günlerde geçim derdiyle
öksüz bırakmıştı şarkıları

cevheri yüreğine gömülü kaldı

istanbul'da yetmişaltı şubatı
ilk kez konuk oldum meri teyze'ye
artık hep açıktı bana sofrası

zor günlerden dostu neco hanım'la
son yazdığım şiire ilk dinleyiciler
onlar beğenirse çok sevinirdim

o zamanlar kargaşa kavga heyecan
devrimciler güçlenirken durmadan
meri teyze uyarırdı bizi sakince

"yanlış yapmayın" derdi "çocuklar
oyuna gelmeyin kanmayın sakın
tehlike seziyorum ben bu gidişten"

haklıydı sezgisi oniki eylül
zor günler yaşattı devrimcilere
andıkça kulağımda çınlar sözleri

sonra yolum açılınca gurbete
çok az görebildim meri teyze'yi
almanya'da konuk oldu bizlere

kadir amca yerleşmiş ingiltere'ye
o'na ev düzmeye gidiyordu
çoluk çocuk binmiştik arabaya

ostende limanı'na doğru yolculuk
meri teyze birkaç bavul eşyayla
tam yarı yolda patladı lastik

bereket otoyolun çeperine
çarparak durdurdum arabayı
yoksa uçmuştuk tam on beş metre

dedim ya meri teyze bir peri
korumuştu bizi o'nun varlığı
burnu bile kanamadı kimsenin

çarçabucak değiştirip lastiği
hasarlı arabayla koyulduk yola
meri teyze yetişmişti gemiye

sonra duydum türkiye'ye dönmüştü
kadir amca kalmış ingiltere'de
elmadağ'da küçük bir ev tutmuştu

birkaç kez uğradım elini öptüm
onca acılar çekmiş gözleri yüzü
yine de bir melek gibi gönlümüzü

ısıtıp sıcacık ışıklarıyla
onurla sevgiyle ve bereketle
hep aydınlatıyordu yolumuzu

çünkü o gerçek bir periydi

behice'nin sıdıka'nın yoldaşı
beria'nın sevim'in ayşe teyze'nin
nice devrimcilerin arkadaşı

meri teyze komünist bir periydi!

27 kasım 2013, kuzguncuk

leman fırtına

leman teyze yaman teyze
bir fırtına gibi geçti
çiçekçi'den akşamüstü
gömdük onu gönlümüze

leman teyze yaman teyze
karanfiller papatyalar
uzaktan eski tutsaklar
koşup geldi cenazene

devrimcilerin anası
koştun ömrün yettiğince
işkence zulüm yarası
iyleşti elin değince

kendi oğlun kızın saydın
ayırmadın hiçbirini
metris'teydin mamak'taydın
çözmeye her dertlerini

insan hakkı tutsak hakkı
çocukların tüm gençlerin
kadınların halkın hakkı
amacıydı yaşamanın

çiçekçi sokaklarında
bir fırtına esti sıcak
devrimcilerin alnında
gür ışığı parlayacak

3 nisan 2015, çiçekçi

özgür şarkı

fidel castro'nun anısına
che guevara ve küba devrimcileri için

küba bir şarkıdır
özgürlük üzre
okyanus'un şaha
kalkmış atıdır

yerli göçmen melez
tüm amerika
katılır bu şarkıya
duramaz sessiz

yankır gönüllerden
isyan ve devrim
ışır bilinçlerden
aydınlık üzre

ya kurtuluş ya ölüm
sömürüden kinden
ışık kuşu barışın
uçar göklere

gür sesi iki önderin
castro ile che guevara
bayrağı genç devrimin
gelecek üzre

ezilen halkların
kurtuluş gününe dek
nice devrimlere
bu şarkı sürecek

küba bir kıvılcımdır
özgürlük üzre
halkların devrim
haykırışıdır

kabına sığmayan sucaydılar
yüreklerde kopan boracaydılar
onlar tarihin karanlığında
gizlenen geleceği aydılar

hayati dayımın türküsü

hayati dayım öldü
hayati dayım
ben şimdi nasıl
anlatsam onu

kaledibi'nde bir
küçücük evde
doğdu da büyüdü
hayati dayım

okula gitti ya
onikisinde
bozuldu gözleri
okuyamadı

girdi trabzon'da
şark matbaası'na
öğrendi harf dizip
kâğıt kesmeyi

üç kuruş üç kuruş
arttı haftalık
para biriktirdi
hayati dayım

sonra eski mektep
deyip yeniden
matbaaya döndü
hayati dayım

patronu içkiye
kadına düşkün
ne kâr ettiyse
harcadı şaşkın

boğazından kesip
hayati dayım
para biriktirdi
pul biriktirdi

sonunda patrondan
aldı matbaayı
öğrendi dayım
patron olmayı

bir gelin bulmuştu
kaledibi'nden
çocukları büyüttü
gecekondudan

teneke soba
talaş yataklar
gittikçe değişti
gelişti işler

otuz yıl uğraştı
matbaacığı
büyüttü üçbeş
makine katıp

apartman yaptı
dükkânlar aldı
gecekondu yılları
uzakta kaldı

eşe dosta karşı
ömür adamdı
ankara'ya düşeni
konuk yapardı

gezmeyi tozmayı
iyi bilirdi
hayati dayım
bir de içmeyi

matbaada dayanmaz
elinde kadrat
mürettiplik yapardı
hayati dayım

ne işçi oldu
ne patron oldu
bir garib insandı
hayati dayım

işçi onun gibi
iş göremezdi
patron desen
onca iş işlemezdi

bir gün hasta oldu
hayati dayım
gün güne kurudu
işten çekildi

gözlerden alındı
sözden alındı
yakındı yalındı
hayati dayım

ölünce dediler
kurşundan öldü
meslek hastasıydı
hayati dayım

ana mezarına
varıp gömüldü
gün doldu deyince
hayati dayım

ardından ağladı
oğullar kızlar
tanıyan seven
tanışlar dostlar

okundu mevliti
kırkına erdi
yaşar'a da düştü
türkünün derdi

neşeli insandı
hayati dayım
okusaydı bu türküyü
gülerdi

yusuf ahıskalı'ya

yusuf abi halamın
kocasının yeğeni
hemşerim olur kendi
ve akrabam uzaktan

oysa yetmişaltı'da
tanışınca istanbul
yusuf abi demekti
benim için yarıya

menekşe'de istasyon
üstü tek katlı evcik
bahçesinde incir nar
teneke saksılarda

çeşit çeşit çiçecik

yusuf abiyle kızı
esi bir de köpecik
o küçük bahçeli ev
sevimli salaş şenlik

ne güneşli ne güzel
geçerdi günlerimiz
dama çıkar yanardık
sonra cumburlop deniz

yusuf abi bir garip
yaz kış demez yüzerdi
evde don atlet gezer
ne üşür ne terlerdi

öyle yalın ve doğal
hem şairdi hem bilge
daha otuzdokuz'da
"ses" dergisi çıkardı

nâzım abidin dino
bedri rahmi dinamo
o zamanın devrimci
kalemleri ses'teydi

menekşe'deki evde
edebiyat sofrası
kurulanda seyreyle
ne coşku yaşanırdı

kiminde yaşar kemal
kiminde orhan kemal
zamanın önde gelen
dostları hep uğrardı

cahit sıtkı tarancı
orhan veli nicesi
yusuf abi'nin dostu
o zaman kırklı yıllar

tanıştırmıştı beni
yaşayan kimler varsa
"osman işçi" "anadol"
o eski tüfeklerle

babamla yaşıt mıydı
muhacirlik yaşamış
babam gibi çocukken
rus işgalinden kaçmış

trabzon'a dönüşte
ticaret lisesinde
okudu yusuf abi
futbol oynadı hem de

idmanocağı'nın ilk
takımlarından biri
poz verenler içinde
sol açık yusuf abi

sonra okumak için
gelince istanbul'a
"artık dönüş yok" dedi
âşıktı istanbul'a

ticaret lisesinden
geldiğinde olacak
dediler edebiyat
okumak sana yasak

yusuf abi ticari
ilimleri bitirdi
yine de edebiyat
onun asıl işiydi

müfettişlik yaparken
bir rüşvet olayını
ortaya çıkarmışken
torpil devreye girdi

suçlular genel müdür
bakan sokup araya
suçu örtbas etmeye
çalıştılar parayla

gerçek trabzonlular
haksızlığa gelemez
yusuf abi de öyle
baskılara eğilmez

hemen istifa edip
yusuf abi devletten
seçti sivil yaşamı
kurtuldu esaretten

küçük bir matbaacık
kurup kendi patronu
kendi işçisi oldu
geliri hep azıcık

kimi kartvizit bastı
kimi de davetiye
hesap cetvellerini
çeşitli daireye

yazdığı kitapları
dergileri çıkardı
ara sıra da polis
matbaayı basardı

yusuf abi birkaç kez
hapisleri boyladı
"eski tüfek" olmanın
mapusluk şanındandı

ses'ten sonra güleryüz
dergisi yayınladı
öyküler oyun roman
anı deneme yazdı

"duvarların ötesi"
birçok da şiiri var
insanlık felsefesi
onun aklını yorar

karga bucak dağınık
hem de eski yazıyla
yazdığı o kâğıtlar
her köşeden çıkardı

onun için yazmak bir
yaşamdı su içmekti
ve hiçbir şey beklemeden
yalnızca bir sevmekti

sekseniki'de gittim
almanya'ya yeniden
yusuf abi ölmüştü
ben döndüğümde çoktan

şimdi cennet mahlesi
mezarlığında yatar
"öteki dünyadaki
cennetten bana ne" der

fıçıdaki diyojen
galiba arkadaşı
yusuf abi yaşayan
diyojen olmayası

ey gidi yusuf abi
sen ne güzel adamdın
trabzonca yaşayan
ahıskalı'lardandın

selam cennetliğine
insan yüceliğine
selam bilgeliğine
şiirli bilincine

gündağ'a uğurlama

gün dağları eritti
gece başlar ayrılık
karadeniz'e çıktı
bir gemi bakır çalık

maçka'dan geliyordu
mağura'dan aşağı
koyakça gülüyordu
karayemiş uşağı

kayaoğlu sen bizim
sanat yoldaşımızdın
anadolu'ydu gizin
halkça uğraşımızdın

bakır bir maşrabadan
sundun dostluk suları
sanma yalnız bıraktın
seni tanıyanları

yine yeni bir zaman
elbet buluşacağız
nerden kesmişsek sözü
oradan açacağız

yolculuğun türküyle
haburdan başlayacak
ömer ağa türküyle
seni karşılayacak

uğur ola kardeşim
yolların açık olsun
dostlarının gönlünde
kara bakır dal olsun

proleter mehmet

mehmet durmuş için

"sarı memet" "sarı saltuk" gibiydi
trabzon'da zor zamanda zor yerde
kara değil kızıl kitap ehliydi

sömürüye zorbalığa karşı seferde
bayrağı taşıyan yiğit öncüydü
trabzon'da zor zamanda zor yerde

potemkin zırhlısı'ndan armağan
bir isyancı denizciye benzerdi
devrimci bir heyecanla çalışan

emek ve özgürlüğü savundu
yılmak yorulmak nedir bilmeden
"ceberrut"a karşı inatla durdu

"proleter" lakabına yakışan
uzun lafı dolambacı sevmezdi
ölüme karşı da kısa kesti:

"sağolsun sosyalizm!"

9 eylül 2012, kuzguncuk

ömer güner
ya da
eski trabzonlular

göçüyor birer birer
eski trabzonlular

bu güzel insanların
sanmayın dolar yeri

devrim ocakları'ndan
yetişmiş ömer güner

eski trabzonluların
bayrağını taşıyan

o da göçtü geçende
güllerle uğurlarken

düşündüm ömer amca
gibi o eski toprak

tanıdığım duyduğum
eski trabzonlular

ne güzel insanlardı
her biri ışık yürek

topal hâkim kâmil bey
adaletin halkçası

öğretmen aga remzi
gönüller coğrafyası

aliye hanım tarih
anlatır zaman durur

sebahat hanım varsa
sevilir edebiyat

hızla erir tebeşir
tahtadaysa fort osman

ahmet selim teymur'du
hâkim müzisyen hattat

temel şükrü doğru'ydu
keman denince üstat

mahmut goloğlu selam
trabzon'uma dedi

"kara zıpkalı uşak"
maçkalı ismet zeki

ayaklı kütüphane
arslan pulathaneli

onbinlerce kitapla
gines rekoru kıran

karma ortaokulu
müdürümdü nabi bey

şiirleri "memleket"
kokardı buram buram

dünyanın tadı'n bilen
şair subutay hikmet

her biri trabzon'a
ayrı güzellik kattı

kunduboğlu necmettin
kırk yıl kulüp cemiyet

yöneticilik yaptı
yaman esnaf bir yandan

şoför cemiyetine
ilk üye dursun kaptan

meydan'da salim usta
tatlıcı dondurmacı

hanımı sütannemdi
çırpınırken kundakta

gasteci agâh vardı
bir de gasteci tevfik

sokak sokak satarken
kara boya ellerim

ali abi komşumuz
yazlık sinemacıydı

on oniki yaşımda
sanki sinema benim

bizim uzun sokak'ta
kitapçı, fotoğrafçı

orhan karaali'ydi
yayınlanan ilk şi'rimi

vitrine yapıştıran
trabzon'da bana ilk

imza gününü yapan
hep aydınlık yüzlüydü

terzi alparslan abi
küçücük dükkânında

ekabir ağırlayan
trabzon'un kulisi

son diktirdiğim takım
onun ellerindendi

sebahattin abi de
sade kahve içerdi

bacak bacak üstüne
atıp fincanı koyar

tam üsteki dizine
ve kahveyi dökmeden

şut atardı bir güzel
önüne gelen topa

dünya futbolunu biz
hep ondan öğrenirdik

puskaş kimdir pele kim
futbolda ekol nedir

eski trabzonlular
elbet daha çokturlar

adını bu şiirde
anmayı unuttuğum

yalnızca örnek verdim
onlardan birkaçına

her birinin apayrı
hüneri ve değeri

her biri ne şiire
ne kitaplara sığar

saygı, sevgi, hoşgörü
taşıyan temiz yürek

onları birleştiren
ortak özellikleri

dürüst, renkli, sevecen
çalışkan ve erdemli

çevrelerine ışık
saçan kişilikleri

geri gelmez bir daha
eski trabzonlular

yeri dolmaz o güzel
sevecen insanların

dilerim bundan sonra
gelecek kuşaklara

onlardaki hoşgörü
ışığın güleryüzün

çalışkanlık dürüstlük
erdemin ve hünerin

kalırsa onda biri
umutlu olunmaya

yeter gelecek için

hüsnüye abla

vakfıkebir'e doğru
çamlı bir tepecikten
başladı yolculuğu
kuleyin'ler evinden

maviden ortancalar
uğurladı gelini
kemençeler horonlar
süslediler düğünü

ilk yıllar mutlulukla
geçti rize trabzon
bir oğlan iki de kız
anasıydı kutlukla

her zaman heyecanlı
saf yürek nihat abi
artan haksızlıklara
yargıçken isyan etti

dünya üçkâğıt dümen
üzre hızlı bir tren
nihat abi'yi yendi
sinirden hastalıktan

bir zaman avukatlık
yapmak istedi fakat
dünya çok değişmişti
geçer yol yalan dolan

daha da kötüleşti
bu yüzden nihat abi
hüsnüye abla sabrın
bir gün sonuna geldi

aldı üç çocuğunu
anaç kanatlarına
ömrünü adamıştı
yarına onlar için

her zaman yüzü erdem
ve güneşli gülüşle
kim varsa çevresinde
uyandırırdı güven

üç çocuğu büyütüp
baş göz edinceye dek
yılmadan zorluklardan
gururla dik durdu hep

nihat abi'den yıllar
sonra hüsnüye abla
yenik düştü gurbette
ölümün tırpanına

güneşli huzur veren
o erdemli gülüşü
kalıverdi armağan
bütün sevenlerine

2017, salacak

hüseyin kaptan

bizim hüseyin kaptan
mimarların kaptanı
ne denizden vazgeçti
ne de koptu karadan

gülerdi "gel uşağum
yürüyelim yukarı
fırtınalı yüreğum
özlemiş yokuşları"

aradılar baş mimar
avrupa kentlerinde
onlar dedi "hüseyin
duruyor ülkenizde"

çaldılar kapısını
"çare bul bize kaptan
istanbul'un imarı
hayli geç kaldı zaten"

kaptan hizmet için var
hele de söz konusu
güzelim istanbul'u
hemen kolları sıvar

beş yüz mimarın başı
bizim hüseyin kaptan
kısa zamanda işi
toparladı bir tamam

derken 3. köprü
"yok" diyenler "var" dedi
gösterişe meraklı
beyler sözünden döndü

n'apsın hüseyin kaptan
bıraktı kaptanlığı
"istanbul'un katline"
dedi "imza atamam!"

sözünün eriydi o
dönen dönsün sözünden
tek üzüncü İstanbul
ağrıyan yüreğinden

vurdu kendini taşa
duvarlar ördü durdu
dayanmadı yüreği
istanbul'a yanlışa

dediler "kaptan öldü"
sandılar yaşlılıktan
oysa daha çok gençti
yüreği yetmişlikten

istanbul'un acısı
yaşatmadı kaptanı
şimdi ordu'da yelken
takalara kaftanı

27 mart 2018, salacak

notlar

onlar tarihin karanlığında / yazdılar güneşi alınlarına / altın harflerle ve ışıltttılar / güneşi tarihin yarınlarına

Ozanın 1980 tarihli *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer alan "adsız kahramanlar" adlı şiirden.

onbeşler denizi

Türkiye Komünist Fırkası, *Mustafa Suphi* (4 Ocak 1882 Giresun - 1921 Karadeniz) ve kendisi gibi eğitimci *Ethem Nejat* (1887 İstanbul - 1921 Karadeniz) ve arkadaşları tarafından 10 Eylül 1920'de Bakû'de kuruldu. Kuruluşu takip eden süreçte Anadolu'ya geçen Suphi, Nejat ve arkadaşları gittikleri her yerde Teşkilat-ı Mahsusa'nın kışkırtmasıyla karşılaştı. Erzurum'dan Trabzon'a geçen heyetin kente girilmesine izin verilmedi. TKP belgelerine göre: Samsun Hançerli Mahallesi'nden *Mustafa Suphi*, İzmir Maarif Sadr-ı Sabıkı Üsküdarlı *Ethem Nejat*, Erzincanlı Muallim *Aşçıoğlu Bahaeddin*, Uşak'ın Hacı Hüseyin Mahallesi'nden *Kasım Hulusi*, Sürmene'nin Asu Kariyesi'nden *Kıralioğlu Maksut*, Cihangirli Doktor *Hilmioğlu İsmail Hakkı*, Van Erciş'ten Nefer *Ahmetoğlu Hayrettin*, Bandırma Manyas Nahiyesi'nden Topçu Yüzbaşı *Hakkı Bin Ahmet Ali*, İstanbullu Mühendis *Emin Şefik*, Kadıköylü Tayyare Yüzbaşısı *Tevfik Bin Ahmet*, Manisalı İhtiyat Zabiti *Kâzım Bin Ali*, Erzincan'ın Akdağ Kariyesi'nden *Hatipoğlu Mehmet*, İzmir Tilkilik'ten *Hacı Mustafaoğlu Mehmet*, Kandıralı *Cemil Nazmi Bin İbrahim* Batum'a gönderilecekleri belirtilerek bindirildikleri teknede kayıkçılar kâhyası Yahya ve adamları tarafından vahşice katledildi. İlgili kaynaklarda on beşinci kişi olarak ismi geçen Mustafa Suphi'nin Rus uyruklu eşi *Meryem (Maria)*, Yahya Kâhya tarafından kapatılarak alıkonuldu. Eşrafa, Trabzon'un kabadayılarına satılan *Maria* daha sonra öldürüldü.

("onbeşler denizi", ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

çe-gu-ve-ray!

Che Guevara (14 Haziran 1928 Arjantin - 9 Ekim 1967 Bolivya): Arjantinli Marksist-Leninist devrimci. Ernesto Che Guevara ya da kısaca "Che", "gerçekçi ol imkânsızı iste" şiarını savunan pratiğiyle başka bir dünya isteyenlerin hafızasına kazındı. Enternasyonalistti. Küba devrimini bir Latin Amerika devrimine dönüştürmek için gittiği Bolivya'da öldürüldü. Ölümünden sonra sadece sosyalistlerin değil tüm özgürlük mücadelesi savunucularının sembolü haline geldi.

çe-gu-ve-ray: Yöresel bir kuş olan Tan kuşunun ötüşü ozanın kulağında "çe-gu-ve-ray" diye yankılanır ve Che ile ilgili yazdığı şiire heceleyerek bu ismi verir.

("çe-gu-ve-ray", ozanın 1985 tarihli *İstanbul Bir Kırmızı Gül* adlı yapıtında yer almıştır.)

nurhak

Sinan Cemgil (15 Kasım 1944 İstanbul - 31 Mayıs 1971 Malatya) / *Kadir Manga* (1947 Konya - 31 Mayıs 1971 Malatya) / *Alparslan Özdoğan* (3 Mart 1946 İzmir - 31 Mayıs 1971 Malatya): Cemgil, Manga ve Özdoğan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) önderlerindendi. Deniz, Yusuf ve Hüseyin'i kurtarmak için arkadaşlarıyla birlikte Malatya Kürecik ABD Radar Üssü'ne doğru yola çıktılar. Amaçları personeli rehin almaktı. Gerilla müfrezesinin yolu Nurhak dağlarında, İnekli köyü yakınlarında jandarmalar tarafından kesildi. Çıkan çatışmada Sinan, Kadir ve Alparslan öldürüldü.

("nurhak", ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

üç özgürlük

Deniz Gezmiş (28 Şubat 1947 Ankara - 6 Mayıs 1972 Ankara) / *Yusuf Aslan* (1947 Yozgat - 6 Mayıs 1972 Ankara) / *Hüseyin İnan* (1949 Sivas - 6 Mayıs 1972 Ankara): '68

öğrenci hareketinin önderlerinden ve Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun kurucularından olan Gezmiş, Aslan ve İnan, Türkiye'nin bir halk savaşıyla özgürleşeceğine inanıyorlardı. 12 Mart muhtırasının hemen sonrasında, kır gerillasını geliştirmek için çıktıkları yolda, mart ayı içinde art arda tutsak düştüler. Yargılama kısa sürdü, askerî mahkeme tarafından idama mahkûm edildiler. İdam sehpasında Marksizm ve Leninizme bağlılıklarını, Türk ve Kürt halklarının kardeşliğine, işçilere ve köylülere olan inançlarını, faşizm ve emperyalizme olan öfkelerini haykırarak son nefeslerini verdiler.

victor jara

Victor Jara (28 Eylül 1932 Şili - 16 Eylül 1973 Şili): Şilili müzisyen, şarkıcı. Latin Amerikalı birçok aydın ve sanatçının içinde yer aldığı "nueva cancion" (yeni türkü) akımının önemli temsilcilerinden olan Jara, Komünist Parti üyesi bir sanatçıydı. 11 Eylül 1973'de Augusto Pinochet'in Allende'ye karşı gerçekleştirdiği faşist darbe sırasında tutuklandı. Santiago Stadyumu'nda işkenceden geçirildi. Bir daha gitar çalamasın diye elleri kırıldı. Venceramos'u söylerken öldürüldü.

("viktor jara", ozanın 1979 tarihli *Şili ile Söyleşi* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

şahin ağıdı

Şahin Aydın (1951 Gaziantep - 19 Aralık 1974 İstanbul): Devrimci öğrenci. İstanbul Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi (İDMMA) öğrencisi ve İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (İYÖKD) yöneticisi olan Şahin Aydın, okulunun önündeki durakta otobüs beklerken faşist katiller tarafından katledildi. İstanbul'un değişik okullarından cenazesine katılmak için gelen öğrencilerin buluşmasını engellemek amacıyla Galata Köprüsü ortasından ikiye ayrılmak suretiyle yaya ve araç trafiğine kapatıldı,

vapur seferleri iptal edildi. Aydın'ın cenazesi ertesi gün Sultanahmet Meydanı'nda düzenlenen bir törenle memleketi Gaziantep'e gönderilerek orada toprağa verildi.

nisan ağıdı

Hakan Yurdakuler (1 Ocak 1953 Ankara- 8 Nisan 1976 Ankara) / *Burhan Barın* (1956 Çorum - 8 Nisan 1976 Ankara) / *Eşari Oran* (17 Ocak 1950 Antalya -8 Nisan 1976 Ankara): Devrimci demokrat öğrencilere yönelik faşist saldırıların arttığı Milliyetçi Cephe (MC) döneminde Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBF) öğrencisi Yurdakuler, faşistler tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırıda öldürüldü. Aynı gün saldırıyı protesto etmek için Kurtuluş'a doğru harekete geçen devrimci öğrenciler Hacettepe Köprüsü altına geldiklerinde polis engeliyle karşılaştılar. Polisin açtığı yaylım ateş sonucunda Ankara Devlet Mühendislik Mimarlık Akademisi (ADMMA) öğrencisi Burhan Barın ve Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencisi Eşari Oran katledildi.

("nisan ağıdı", *Yürüyüş* dergisinin 1976 Nisan sayısında yayımlanmış ve ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer almıştır.)

bahçelievler bin dokuz yüz...

Türkiye İşçi Partisi'ne (TİP) üye, yaşları yirmi ile yirmi altı arasında değişen yedi genç: *Latif Can, Efraim Ezgin, Hürcan Gürses, Osman Nuri Uzunlar, Serdar Alten, Faruk Ersan, Salih Güvence* Ankara'nın Bahçelievler semtindeki bir evde, 8 Ekim 1978 tarihinde, adları daha sonra başka devrimci katline de karışacak olan faşist katiller tarafından vahşice öldürüldü. 12 Eylül 1980 askerî faşist darbesine giden süreçte Bahçelievler Katliamı, devrimci muhalefet güçlerinin sindirilmesine yönelik en kanlı eylemlerden biri olarak tarihe geçti.

16 Kasım

Talip Öztürk (1947 Erzurum - 16 Kasım 1979 İstanbul): Öğretmen. Birlik ve Dayanışma Hareketi kurucusu, TKP üyesi. Birleştirici karakteriyle devrimci öğretmen hareketi içerisinde önemli bir rol oynayan Talip Öztürk, İstanbul TÖB-DER Başkanı ve Barış Derneği yöneticisiydi. 16 Kasım 1979 tarihinde görev yaptığı Ahmet Rasim Ortaokulu önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu katledildi.

Ali İhsan Özgür (1954 Sinop - 1978 İstanbul): Gazeteci. İlerici Gençler Derneği (İGD) üyesi ve *Politika* gazetesi yazı işleri müdürü Ali İhsan Özgür, 1978 yılı kasım ayında sivil faşist çeteler tarafından kaçırılarak öldürüldü. Ağır işkence izleri taşıyan cesedi öldürüldükten günler sonra bir otomobilin bagajında bulundu.

Mustafa Hayrullahoğlu (1948 Diyarbakır - 16 Kasım 1982 İstanbul): TKP Merkez Komitesi üyesi, siyasetçi. 14 Kasım 1982 tarihinde İstanbul 1. Şube polisleri tarafından gözaltına alındı. Gördüğü ağır işkenceler sonucu 16 Kasım 1982 tarihinde hayatını kaybetti. Hayrullahoğlu katledildiğinde partisinin il sekreterliği görevini yürütüyordu.

elifleri gözyaşı / döken mezar taşları: Ozan'ın *Taliplerin Ağıdı* adlı şiirinden.

("16 kasım", *Sözcükler* dergisinin kasım-aralık 2007 tarihli 10. sayısında yayımlanmıştır.)

ergun ataca çeşmesi

Ergun Ataca (24 Ekim 1954 Erzincan - 23 Eylül 1977 Ankara): Dev-Genç üyesi Ergun Ataca, arkadaşlarıyla birlikte Ankara Dikmen Halkevi'nden çıktığında pusuya düşürülerek öldürüldü. İsmi daha sonra Dikmen'de bir parka ve çeşmeye verildi.

("ergun ataca çeşmesi", ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

bir ölü daha geçti

Hakkı Uzar (3 Mart 1952 Bitlis - 11 Ağustos 1977 İstanbul): Dönemin Kürt aydınlarının içerisinde bulunduğu Devrimci Demokratik Kültür Derneği'nin (DDKD) kuruluş çalışmalarında yer aldı. Vatan Mühendislik Yüksek Okulu öğrencisi olan Uzar, İstanbul'da düzenlenen Bitlis Gecesi Etkinliği'nin sabahında uğradığı saldırı sonucunda katledildi.

("bir ölü daha geçti", ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

uğurlar...

Uğur Mumcu (22 Ağustos 1942 Kırşehir - 24 Ocak 1993 Ankara): Gazeteci, yazar, hukukçu. '60'lı yılların başından itibaren *Yön*, *Türk Solu*, *Ant*, *Devrim* gibi dergilerde makaleleri yayımlandı. 12 Mart döneminde Mamak Askerî Cezaevi'nde bir yıl tutuklu kaldı. *Yeni Ortam* ve kısa bir ara hariç *Cumhuriyet* gazetesinde 1977 yılında başladığı köşe yazarlığını ölümüne kadar sürdürdü. Sistem eleştirisi içeren bazı kitapları tiyatroya uyarlandı. Karanlıkta bırakılmak istenen çok sayıda sorunu araştırmacı gazetecilikle gün yüzüne çıkardı. Son zamanlarında siyaset-tarikat-ticaret bağlantısı üzerinde yoğunlaşan Mumcu, arabasına kurulan bomba düzeneğinin patlatılması sonucu gerçekleşen bir suikastle katledildi.

nesimi'nin türküsü

Nesimi Çimen (1 Ocak 1931 Adana - 2 Temmuz 1993 Sivas): Halk ozanı. Cura ile halk âşıklarının türkülerini söyleyen Nesimi sevilen çok sayıda türkünün de bestecisiydi. Bir dönem Türkiye İşçi Partisi'nde (TİP) çalıştı, hayatının bir bölümünü siyasi nedenlerle yurtdışında geçirdi. "Dünya cennet olsun yaşasın insan / Gelin barışalım dökülmesin kan" dizelerinin sahibi olan Çimen, Pir Sultan

Abdal Şenlikleri nedeniyle bulunduğu Sivas'ta, "şeriat isteriz" diyen siyasal islamcı bir güruhun kaldığı Madımak Oteli'ni ateşe vermesi sonucunda katledildi.

("nesimi'nin türküsü", *Sacayak* dergisinin ocak-şubat 2010 tarihli 10. sayısında yayımlanmıştır.)

hasret gültekin

Hasret Gültekin (1 Mayıs 1971 Sivas - 2 Temmuz 1993 Sivas): Müzisyen, yapımcı. Besteci, söz yazarı ve bir bağlama virtüözü olan Gültekin, el ile saz çalmanın, şelpe'nin ustalarındandı. Sosyalist bir dünya görüşüne sahipti. Genç yaşında çok sayıda konser ve albüme imza atan bu büyük yetenek, *Enel Hakk* adını verdiği yeni albümünü çıkaramadan doğduğu kentte, Sivas'ta katledildi.

asım bezirci

Asım Bezirci (1927 Erzincan - 2 Temmuz 1993 Sivas): Yazar, eleştirmen. Edebiyat dünyamızın çalışkan işçilerinden olan Bezirci, çoğu deneme ve eleştiri yazılarından oluşan ellinin üzerinde kitap yayımladı. 1950'li yıllarda Türkiye Sosyalist Partisi İl Sekreterliği yapan Bezirci, üç ayrı dönemde soruşturmaya uğradı. Kitaplarıyla ilgili değerlendirmelerde bulunduğu şair, yazar dostlarıyla birlikte Madımak Oteli'nde yakılarak katledildi.

metin

Metin Altıok (14 Mart 1940 İzmir - 2 Temmuz 1993 Sivas): Şair, ressam. Sosyalist bir dünya görüşüne sahip olan Metin Altıok, 1960'lı yıllarda Türkiye İşçi Partisi'nde çalıştı. Uzun bir dönem şairlikle ressamlığı birlikte sürdüren Altıok, ilk kitabı çıktıktan sonra ağırlıkla şiire yöneldi ama resimle olan ilişkisini de hiç kesmedi. 1979'da Ankara'da Abidin Dino'yla birlikte duvar panosu resimleri yaparak TÜBİTAK Grevi'ne destek verdi. Şiir üzerine denemeler, kitaplar

yazdı, eserleri ödüllere değer bulundu. Pir Sultan Abdal Şenliklerine katılmak için bulunduğu Sivas'ta katledildi.

Kendinin Avcısı, Yerleşik Yabancı, Alaturka Şiirler, Gezgin Metin Altıok'un şiir kitaplarının adlarıdır.

behçet aysan

Behçet Aysan (1949 Ankara - 2 Temmuz 1993 Sivas): Şair, tıp doktoru. Politik faaliyetleri nedeniyle 12 Mart döneminde tutuklanan Aysan, Ruh ve Sinir Hastalıkları uzmanıydı. *Türk Dili, Broy, Gösteri* gibi dergilerde şiirleri yayımlanan Aysan'ın eserleri birçok ödüle değer görüldü. Dördüncü Pir Sultan Abdal Şenliklerine katkı sunmak için gittiği Sivas'ta yakılarak öldürüldü.

karşı gece: Behçet Aysan'ın Yeni Türkü Şiir Yayınları'nda çıkan ilk şiir kitabının adı.

sulara uydular yörük oldular / kuşlara özenip uçuk oldular / onlar tarihin karanlığında / ilk doğan ışığa beşik oldular

Ozanın 1980 tarihli *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer alan "adsız kahramanlar" adlı şiirden.

hrant'a mektuplar

Hrant Dink (15 Ekim 1954 Malatya - 19 Ocak 2007 İstanbul): Gazeteci, yazar. Gençlik yıllarında Türkiye Komünist Partisi / Marksist-Leninist (TKP/ML) çizgisinde siyasi faaliyet yürüten Hrant, defalarca gözaltına alındı, tutuklandı. Bir dönem, eşi Rakel'le birlikte Anadolu'dan gelen yoksul ve kimsesiz çocuklara kucak açan Tuzla Ermeni Çocuk Kampı'nı yönetti. Türkçe-Ermenice yayımlanan ilk gazete olan ve sol muhalif kimliğiyle öne çıkan *Agos*'un kuruluşundan ölümüne kadar olan süreçte genel yayın yönetmenliğini ve başyazarlığını yaptı. "Türkler Ermenilerin, Ermeniler Türklerin doktoru, başka yolu yok" görüşünü dile getiren Hrant, "Türk düşmanı" olarak hedef gösterilmesi sonrasında *Agos*'un önünde gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucu katledildi.

güvercin tedirginliği: Ruh Halimin Güvercin Tedirginliği: Hrant Dink'in aldığı tehditler sonrasında ölümünden hemen önce yazdığı yazının başlığı.
en iyi türk ölü türktür: Ermeni Taşnak Partisi bildirisi, 1. Dünya savaşı yılları.
hamit alayları: Hamidiye Alayları: 1890'lı yıllarda II. Abdülhamit tarafından kurulan; Kürtlerden, Doğu Anadolu'da yaşayan değişik milliyetlerden oluşan Osmanlı birlikleri.
ahmed arif'in "otuz üç kurşun"unda: Arif'in şiirinde anlattığı, kaçakçılık gerekçesiyle tutuklanan, sonra serbest bırakılan, tekrar tutuklanıp kurşuna dizilerek öldürülen otuz üç kürt köylüsü.
ve PKK'nın "otuz üç kurşun"unda: PKK tarafından öldürülen otuz üç silahsız Türk askeri.
(hrant'a mektuplar, *Sözcükler* dergisinin temmuz-ağustos 2008 tarihli 14. sayısında yayımlanmıştır.)

berkin berkin

Berkin Elvan (5 Ocak 1999 İstanbul - 11 Mart 2014 İstanbul): 27 Mayıs 2013 tarihinde, Taksim Gezi Parkı'nda ağaçların kesilmesine karşı çıkan çevreci aktivistlerin eylemiyle başlayan ve birkaç gün içinde tüm ülkeye yayılan Gezi Direnişi'nin sembol isimlerinden olan Berkin Elvan, 16 Haziran sabahı Okmeydanı'ndaki evinden ekmek almak için sokağa çıktığında başına isabet eden bir gaz fişeğiyle ağır bir şekilde yaralandı. 269 gün komada kaldı. Cenazesi yüz binlerce kişinin katılımıyla Feriköy Mezarlığı'nda toprağa verildi.

ninni

Aylan Kürdi: Alan Kürdi (2012 Kobani - 2 Eylül 2015 Bodrum): Ailesi ile birlikte Muğla'nın Bodrum ilçesinden Yunanistan'ın İstanköy (Kos) Adası'na şişme botla geçmeye çalışırken annesi ve kardeşi ile birlikte boğularak hayatını

kaybetti. Suriye'deki savaştan kaçarken Bodrum'da cesedi sahile vuran Kürt çocuğun fotoğrafı, zorunlu göçün, mülteciliğin yarattığı acımasız ve yıkıcı görüntülerden biri olarak insanlığın ortak hafızasına kazındı.

otuzüç goncalı özgürlük gülü

Suruç Katliamı (20 Temmuz 2015): Kobani'nin yeniden inşasına katkıda bulunmak ve insani yardım malzemesi götürmek için Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki Amara Kültür Merkezi'nde toplananlara yönelik canlı bomba saldırısı gerçekleştirildi. IŞİD tarafından gerçekleştirilen saldırı sonrasında çoğunluğu genç ve çoğu Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu (SDGF) üyesi 33 kişi hayatını kaybederken 100'ün üzerinde insan yaralandı. Katliamda hayatını kaybeden *Uğur Özkan, Kasım Deprem, Hatice Ezgi Sadet, Cemil Yıldız, Çağdaş Aydın, Nazlı Akyürek, Ece Dinç, Mücahit Deniz Erol, Murat Yurtgül, Emrullah Akhamur, İsmet Şeker, Okan Pirinç, Nartan Kılıç, Ferdane Kılıç, Serhat Devrim, Medali Barutçu, Erdal Bozkurt, Süleyman Aksu, Koray Çapoğlu, Cebrail Günebakan, Veysel Özdemir, Nazegül Bahar Boyraz, Alper Sapan, Alican Vural, Osman Çiçek, Duygu Tuna, Büşra Mete, Yunus Emre Şen, Ayda Ezgi Şalcı, Nuray Koçan, Mert Cömert, Vatan Budak, Polen Ünlü* memleketlerinde toprağa verildi.

onlar turnaların kanatlarında / ve kızıl yeleli tan atlarında / yedirenk ışıklı bir tuğdur bugün / adsız ozanların bozlaklarında

Ozanın *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer alan "adsız kahramanlar" adlı şiirden.

nâzım

Nâzım Hikmet Ran (15 Ocak 1902 Selanik - 3 Haziran 1963 Moskova): Şair, yazar. Putları yıkarak serbest nazımla yazılan şiirin önünü açan büyük usta, Türk şiirini

bambaşka bir mimariyle yeniden kurdu. Şiirimize yepyeni bir soluk, ritm getiren Nâzım Hikmet, toplumcu gerçekçi tarzda yazdığı şiirlerin yanı sıra masal, tiyatro eseri, çeviri vb alanında da kendisinden sonra gelen kuşakları etkileyen çok sayıda esere imza attı. "Sevdalınız Komünisttir" dizesiyle şiirinin kök aldığı dünya görüşüne ilişkin net bir yön tarifi yapan şairin şiirleri dünyanın pek çok diline çevrildi, bestelendi ve adına çok sayıda kitap yazıldı. Uzun mapusluk yılları sonrasında yurtdışına çıkmak zorunda kalan Şair, çok sevdiği ülkesinden uzakta, memleket hasretiyle Moskova'da hayata gözlerini yumdu.

("nâzım" şiiri ilk defa *Adam Sanat* dergisinde 1987 yılında yayımlanmış ve ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

bedri rahmi türküsü

Bedri Rahmi Eyüboğlu (1911 Giresun - 21 Eylül 1975 İstanbul): Ressam, şair, yazar. Tuvallere, dağa taşa resimler çizdi, klasik halk edebiyatından esinlenerek masalsı şiirlere imza attı. Akademi'de görev yaptığı yıllarda öğretmen olarak çok sayıda öğrencinin yetişmesine katkıda bulundu.

sırçataş: Mozaik.

kokulu üzüm: Trabzon yöresinde bir üzüm türü.

(Ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer alan "bedri rahmi türküsü", ölüm haberinin radyodan duyurulması sonrasında Ankara'da, Maltepe'deki bir çocuk parkında yazılmış ve *Yusufçuk* dergisinin Ekim 1979 tarihli 5. sayısında yayımlanmıştır.)

gül baba'ya türkü

Ceyhun Atuf Kansu (1919 İstanbul - 17 Mart 1978 İstanbul): Şair, tıp doktoru. Çocuk hastalıkları uzmanı olan Kansu, çocuk sağlığıyla ilgili araştırmalar yaptı, çocuklara yönelik edebî eserler yayımladı. Atatürk ve Kurtuluş Savaşı ile ilgili çok sayıda deneme ve kitaba imza attı.

Halk şiir geleneğine bağlı şiirler yazan Kansu, 1940 kuşağı toplumcu şairleri arasında yer aldı.

ceyiz: Çeyiz.

(*Türk Dili* dergisinin 1978 nisan sayısında yayımlanan "gül baba'ya türkü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

enver gökçe türküsü

Enver Gökçe (1920 Erzincan - 19 Kasım 1981 Ankara): Şair, çevirmen. İki ayrı dönemde, 1948'de kurucularından olduğu Türkiye Gençler Derneği, 1951'de Türkiye Komünist Partisi (TKP) davalarından soruşturmaya uğradı. Birincisinde üç ay, ikincisinde altı yıl cezaevinde kaldı. Gördüğü işkence ve cezaevi koşulları nedeniyle sağlığı bozuldu, içeriden çıktıktan sonra uzun zaman işsiz kaldı. Geçinebilmek için dergi, gazete, ansiklopedi düzeltmenliği ve çevirmenlik yaptı. Halk ozanlarının deyiş geleneğini, kültürünü eserlerinde yaşatan Gökçe, baskınlarda, cezaevi ve yoksunluk süreçlerinde yitirdiği şiirlerinden artakalanları çok geç kitaplaştırabildi. Ankara'da Seyranbağları Yaşlılar Huzurevi'nde vefat etti.

("enver gökçe türküsü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

hasan hüseyin türküsü

Hasan Hüseyin Korkmazgil (1927 Sivas - 26 Şubat 1984 Ankara): Şair, yazar. 1950 yılında öğretmenlik yaparken siyasi faaliyeti nedeniyle tutuklandı ve öğretmenlik görevine son verildi. Bir dönem karakalem portreler çizerek, tabelacılık, arzuhalcilik ve tarım işçiliği yaparak hayatını kazanan Hasan Hüseyin Korkmazgil, 1965 ve 1973 seçimlerinde TİP milletvekili adayı oldu. Dergilerde yazarlık ve yöneticilik de yapan Korkmazgil, ilk kitabı *Kavel*'den itibaren "acıyı bal eyleyen" şiirler yazdı.

("hasan hüseyin türküsü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

analar

A. Kadir (1917 İstanbul - 1 Mart 1985 İstanbul): Şair, çevirmen. Asıl adı İbrahim Abdülkadir Meriçboyu olan şairin 1938'de, Ankara Harp Okulu öğrencisiyken Nâzım Hikmet ve komünizm propagandası yapma suçlamasıyla başlayan kovuşturma ve mahpusluk serüveni, en sonuncusu 12 Eylül 1980 olmak üzere aralıklarla sürdü. 1940 kuşağı toplumcu şairleri içinde yer alan, bisküvi fabrikasında işçilik, düzeltmenlik gibi işlerde çalışarak hayatını kazanan A. Kadir, dünya halklarından çok sayıda şiiri çevirerek Türkçeye kazandırdı.

ruhi su

Ruhi Su (20 Ekim 1912 Van - 20 Eylül 1985 İstanbul): Müzisyen, öğretmen. Bir türkü âşığı olan Ruhi Su, Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nde ve Devlet Operası'nda görev yaptı. 1940'lı yıllarda radyodaki işine "Alevi türküleri söylüyor, komünizm propagandası yapıyor" denilerek son verildi. 1952'de, TKP'ye yönelik soruşturma kapsamında gözaltına alındı. Sansaryan Han hücrelerinde ağır işkencelerden geçirildi ve uzun yıllar tutuklu kaldı. 1970'li yılların başında Dostlar Korosu'nu kurdu. 1980'li yılların başında prostat kanserine yakalandı. Tedavi için yurtdışına çıkmasına izin verilmedi. Cenazesi binlerce kişinin katılımıyla Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi.

("ruhi su", ozanın 1985 tarihli *Yurdumun İşçileri* adlı yapıtında yer almıştır.)

hasan baba'ya türkü

Hasan İzzettin Dinamo (1 Ocak 1909 Trabzon - 20 Haziran 1989 İstanbul): Şair, yazar. İlk şiirleri ortaöğrenim yıllarında yayımlanmaya başlayan Dinamo, "Tren" adlı şiiri nedeniyle, 1935'de, dört yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı. Çıktıktan sonra tekrar yazdı, tekrar kovuşturmaya

uğradı. Geçimini sağlayabilmek için çevirmenlik ve gazete yazarlığı yaptı, özel dersler verdi. Hasan Deniz adıyla çocuk kitapları çeviren Dinamo, çok sayıda şiir kitabı ve Kurtuluş Savaşı'na resmî tarihin dışında bir anlayışla bakan romanlar yayımladı.

ahanda: Adacık: Trabzon ili Akçaabat ilçesinde yer alan bir mahalle, köy.

çapa: Çapa Devlet Hastanesi.

(Dinamo'nun 50. yılı şöleninde okunan "hasan baba'ya türkü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

ahmed arif

Ahmed Arif (23 Nisan 1927 Diyarbakır - 2 Haziran 1991 Ankara): Şair. *Hasretinden Prangalar Eskittim* kitabıyla şiir dünyamızda derin izler bıraktı. Ankara Dil ve Tarih Fakültesi Felsefe Bölümü'nde okurken (1951) TCK 141'e muhalefetten tutuklandı. "Otuzüç Kurşun Şiiri" nedeniyle ağır işkencelerden geçirildi. Şiirleri değişik müzisyenler tarafından bestelenen Ahmet Arif, geçirdiği bir kalp krizi sonucunda hayata veda etti.

cahit ağbey'e mektup

Cahit Külebi (10 Ocak 1917 Tokat - 20 Haziran 1997 Ankara): Şair, öğretmen. Kendi şiirini halkçı bir şiir olarak tanımlayan Külebi, temiz bir dille Anadolu'nun türkülerini dizelerine taşıdı. 1940-1950 yıllarını kapsayan "Yeni Şiir" akımının içinde yer alan Külebi, Milli Eğitim Bakanlığı'nda baş müfettişlik, kültür ateşeliği ve bir dönem (1976-1983) TDK'da genel yazmanlık yaptı. SODEP ve Sosyal Demokrat Halkçı Partinin kuruluşunda yer aldı.

veli: Orhan Veli.

zerdali ağacı: Külebi'nin ünlü şiiri.

kamyonlar kavun taşır ve ben boyuna onu düşünürdüm: Cahit Külebi'nin İstanbul şiirinden.

("cahit ağbey'e mektup", 2012 yılında, Ankara Bilkent Üniversitesi Edebiyat Bölümü'nde Prof. Dr. Semih Tezcan'ın öncülüğünde düzenlenen Cahit Külebi'yi Anma Toplantısı'nda okunmuştur.)

can baba'ya türkü

Can Yücel (21 Ağustos 1926 İstanbul - 12 Ağustos 1999 Datça): Şair, çevirmen. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Klasik Filoloji Bölümü'nde okudu. Bir dönem hayatını turist rehberliği ve çevirmenlik yaparak kazandı, değişik düşün ve edebiyat dergilerinde yazılar yazdı, şiirler yayımladı. Che Guevara ve Mao'dan yaptığı çeviriler nedeniyle 12 Mart 1971'de tutuklandı, üç yıl hapis yattı. İçlerinde Shakespeare, Lorca ve Brecht'in de yer aldığı dünya şairlerinin eserlerini Türkçeye kazandırdı. Emek Partisi'nin kurucuları arasında yer alan ve 1999 seçimlerinde Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden İzmir milletvekili adayı olan Yücel, ömrünün son yıllarını geçirdiği Datça'da toprağa verildi.

("can baba'ya türkü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

fakir öğretmen

Fakir Baykurt (15 Haziran 1929 Burdur - 11 Ekim 1999 Essen, Almanya): Köy Enstitülü yazar ve eğitimci. Bir dönem Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) Başkanlığı yapan Fakir Baykurt, gerek edebî gerekse politik yazıları nedeniyle pek çok kez soruşturmaya uğradı. 12 Mart 1971 askerî faşist cunta döneminde gözaltına alınarak tutuklandı. Bazı eserleri filme alınan, tiyatroya uyarlanan, öykü ve romanları birçok dile çevrilen Baykurt, pankreas kanserine yenik düşerek hayata veda etti.

(Fakir Baykurt'un Almanya'nın Duisburg kentinde kutlanan 60. yaş günü için yazılan "fakir öğretmen" şiirinin "fakir öğretmenim fakir" ile başlayan son kıta-

sı, yazarın ölümü sonrasında 11 Ekim 1999 tarihinde eklenmiştir. Şiirin son hali 15 Ekim 1999 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde ve ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yayımlanmıştır.)

melih usta ile

Melih Cevdet Anday (13 Mart 1915 İstanbul - 28 Kasım 2002 İstanbul): Şair, yazar, çevirmen. Bir dönem Devlet Demiryolları'nda ve Milli Eğitim Bakanlığı Neşriyat Müdürlüğü'nde memur olarak çalıştı. 1956 yılında yayımlanan *Yan Yana* adlı şiir kitabı 142. madde kapsamında değerlendirilerek yasaklandı. Oktay Rifat ve Orhan Veli Kanık'la birlikte "Garip" şirinin kurucularından kabul edilen Anday, şiir, tiyatro, roman, deneme, çeviri ve makale gibi farklı edebî alanlarda çok sayıda ürün verdi, eserleri ödüllere değer görüldü.

("melih usta ile", *Adam Sanat* dergisinin Ocak 2003 tarihli 204. sayısında yayımlanmıştır.)

"gerekmez"

Rafet Ekiz (1950 Samsun - 14 Temmuz 2003 İstanbul): Ressam. Çağdaş Türk resminin önde gelen isimlerinden olan Rafet Ekiz, çok sayıda kişisel sergi açmış, çok ödüllü bir sanatçıydı. Özel tasarılara da imza atan Ekiz, Yaşar Miraç'ın *1001 Şiir* adlı kitabına resimleriyle katkı sunmuştu. Araba çarpması sonucu hayatını kaybetti.

gerekmez: Rafet Ekiz'in samimi bulmadığı insanlar ve davranışlar için sıkça kullanmış olduğu bir tabir.

kâzım'a türkü

Kâzım Koyuncu (7 Kasım 1971 Hopa - 25 Haziran 2005 İstanbul): Müzisyen. Geleneksel Karadeniz müziğini Rock'n Roll'la harmanlayarak kendi tarzını yaratan Koyuncu, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden siyasi nedenlerle ayrılmak zorunda kaldı. İlk özgün bes-

telerini "Zuğasi Berepe (Denizin Çocukları) ile birlikte yapan Kâzım Koyuncu Lazca, Türkçe şarkılar, türküler söyledi, TV dizileri için müzikler yaptı. "Tarihin akışını düze çıkarmaya çalışan tüm güzel yüzlü çocuklara, Donkişotlar'a, ateş hırsızlarına, Ernesto "Çe" Guevara'ya" selam göndererek bu dünyadan ayrıldı.

("kâzım'a türkü", *Esinti* dergisinin Yaz 2016 tarihli 11. sayısında yayımlanmıştır.)

ağıt dağı

Fazıl Hüsnü Dağlarca (26 Ağustos 1914 İstanbul - 15 Ekim 2008 İstanbul): Şair. Hayatının bir dönemini orduda asker olarak geçirdi. Çalışma Bakanlığı'ndan emekli olduktan sonra kitapçılık ve yayıncılık yaptı. 1930'lu yıllardan itibaren değişik dergilerde şiirleri yayımlandı. Ulusal kurtuluş savaşımızı destan tarzında şiire aktaran Dağlarca, Vietnam ve Cezayir ulusal kurtuluş savaşlarını da konu edinen şiirler yazdı. Türkçenin en yetkin şairlerinden kabul edilen Dağlarca, çocuklarla ilgili de çok sayıda şiir kitabına imza attı.

ozan çiçu: Kaşgarlı Mahmut'un *Kutadgu Bilig* adlı eserinde geçen ilk Türk ozanı.

kuvayı milli Hasan Hüsnü: Dağlarca'nın babası. Tarsus'ta mezarı yitik kuvayı milliye komutanı.

(Dağlarca toprağa verildiği gün mezarı başında okunan "ağıt dağı", *Sincan İstasyonu* dergisinin ekim 2010 tarihli 38. sayısında yayımlanmıştır.)

turhan selçuk

Turhan Selçuk (30 Temmuz 1922 Muğla - 11 Mart 2010 İstanbul): Karikatürist. "Çizgiyle mizah anlayışının ülkemizdeki en önemli temsilcilerinden olan Selçuk, eserlerini "grafik mizah"ın karikatürün evrensel anlatımı olduğu ilkesine bağlı kalarak üretti. Çizgiyle hicvetmenin bu

büyük ustası karın içi aort damarının yırtılmasını takip eden süreçte hayata veda etti.

abdülcanbaz: Turhan Selçuk'un ünlü karikatür tipi.

ilhan selçuk

İlhan Selçuk (11 Mart 1925 Aydın - 21 Haziran 2010 İstanbul): Gazeteci, yazar. 12 Mart askerî faşist cuntası döneminde "9 Mart Cuntası" içerisinde yer aldığı suçlamasıyla tutuklandı. Dönemin ünlü işkencehanelerinden "Ziverbey Köşkü"nde işkence gördü. Avukatlık, matbaacılık ve köşe yazarlığı yapan Selçuk, 1991'den vefatına kadar olan süreçte *Cumhuriyet* gazetesi yazı işleri müdürlüğü görevinde bulundu.

arif damar

Arif Damar (23 Temmuz 1925 Çanakkale - 20 Ekim 2010 İstanbul): Şair, yazar. Çok sayıda şiir kitabı bulunan Arif Damar ya da nam-ı diğer Arif Barikat, 15 Kasım 1951'de yayımlanan "Dayanılmaz" adlı şiirinin ardından gizli örgüt üyesi olduğu suçlamasıyla 5 Aralık 1951'de tutuklandı. İki yıl cezaevinde kaldı, delil yetersizliğinden beraat etti. Cezaevinden çıktıktan sonra çeşitli işlerde çalıştı, işportacılık yaptı. 1956'da *Günden Güne* kitabı, sonrasında da "Vietnam" ve "Che İçin" adlı şiirleri nedeniyle soruşturmaya uğradı. 1985 yılında Melih Cevdet Anday'la ortak imzalı *Yağmurlu Sokak* imzalı bir roman yayımladı.

("arif damar", *Yasak Meyve* dergisinin mart-nisan 2005 tarihli 13. sayısında yayımlanmıştır.)

sayıklamalar

Ahmet Erhan (8 Şubat 1958 Ankara - 4 Ağustos 2013 İstanbul): Şair, öykücü. Gençlik yıllarında Adana Demirspor'da futbol oynadı. 1975'ten itibaren şiirleri *Militan*, *Sanat Emeği*, *Gösteri* gibi dergilerde yayımlandı. '78 kuşağının yitiklerle, ölüm acısıyla bezeli günlüğü olarak da okuna-

bilecek ilk kitabı *Alacakaranlıktaki Ülke* yayınlandığı dönemde büyük bir ilgiyle karşılandı. "Kendini bu dünyanın yitiği, yaşamın üveyoğlu" olarak gören Ahmet Erhan, en verimli çağında kansere yenik düşerek aramızdan ayrıldı.

"ahmet erhan öldü mü / dünya bize kaldı mı": Ahmet Erhan'dan ödünç bir şiir başlığı (*Sahibinden Satılık*, Everest Yay., 2008).

alacakaranlık: *Alacakaranlıktaki Ülke*: Ahmet Erhan'ın Yeni Türkü Şiir Yayınları'nda çıkan ilk şiir kitabı.

"boş ver kafka'yı, kamü'yü, niçe'yi; balıkçı'ya bak": Franz Kafka, Albert Camus, Nietzsche, Halikarnas Balıkçısı (Cevat Şakir).

hastane: Ahmet Erhan'ın son günlerini geçirdiği Özel Okmeydanı Hastanesi.

hüseyin: Şair Hüseyin Alemdar.

gülşiir: Ahmet Erhan'ın *Sevda Şiirleri* adlı yapıtında yer alan bir şiiri.

("sayıklamalar", *Sözcükler* dergisinin eylül-ekim 2013 tarihli 45. sayısında yayımlanmıştır.)

oktay akbal

Oktay Akbal (10 Nisan 1923 İstanbul - 28 Ağustos 2015 Muğla): Yazar, gazeteci. Uzun yıllar *Vatan* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde sanat ve kitap eleştirileri yazdı, köşe/fıkra yazarlığı yaptı. *Önce Ekmekler Bozuldu* (1946) adlı öykü kitabıyla ismini duyuran Akbal, edebiyatımıza çok sayıda öykü, roman, deneme ve anı kitabı armağan etti. Nefes darlığı ve kalp yetmezliği nedeniyle Muğla'da tedavi gördüğü hastanede 92 yaşında hayata gözlerini yumdu.

zeytince

Sennur Sezer (12 Haziran 1943 Eskişehir - 7 Ekim 2015 İstanbul): Şair, yazar. Şiir, deneme, anlatı, inceleme ve çocuk edebiyatı türünde çok sayıda eser veren Sennur Sezer,

çeşitli, yayınevlerinde, ansiklopedilerde düzelticilik, metin yazarlığı yaptı. Şiirlerinde emekçilerin hayatına değinen, işsizliği ve yoksulluğu anlatan Sezer, Kadın Yazarlar Derneği onur üyesiydi.

"SEN şiir ablası işçi kızların / emektir alnında parıldayan NUR": Sennur Sezer'in ölümü ardından Yaşar Miraç'ın *Evrensel* gazetesinde hazırladığı anma sayfasının manşeti.

türkçenin yası

Semih Tezcan (1943 Mersin - 15 Eylül 2017 İstanbul): Türkolog. '80 öncesi Türk Dil Kurumu'nda (TDK) Sözlük Kolu Başkanlığı yapan Tezcan, eski Uygur metinleri, Karahanlıca, eski Anadolu Türkçesi, Azarbeycan Türkçesi üzerine kitaplar hazırladı, makaleler yazdı. Dede Korkut ve Evliya Çelebi üzerine önemli çalışmalarda bulundu. 12 Eylül askerî faşist darbesi sonrasında profesörlüğü engellendi, yurtdışına çıkmak zorunda kaldı. 2008'de Türkiye'ye döndü. Uçak yolculuğu sırasında geçirdiği kalp krizi sonrası vefat etti.

uçmak: Eski Türkçede cennet.

("türkçenin yası", 18 eylül 2017 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlanmıştır.)

refik'in başucunda

Refik Durbaş (10 Şubat 1944 Erzurum - 1 Aralık 2018 İstanbul): Şair, yazar. Çeşitli gazetelerde kitap sayfası yönetmeni, düzeltmen ve köşe yazarı olarak çalıştı. *Yeni A*, *Sanat Olayı*, *Papirüs* gibi dergilerde şiirleri yayımlandı. Çırakların, işçi kızların, pazaryerlerinin, çayevlerinin, halkın şairiydi. Akciğer kanseri ve böbrek yetmezliğine bağlı olarak hayata veda eden Durbaş'ın şiirin yanı sıra öykü, deneme, anı-portre, antoloji ve çocuk kitabı alanında da yayımlanmış çok sayıda eseri bulunuyordu.

onlar suyun dilini gülün dilini / ışığın dilini rengin dilini / dağların karların kanın dilini / cenklerin dilini konuşurdular

Ozanın 1980 tarihli *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer alan "adsız kahramanlar" adlı şiirden.

atatürk

Mustafa Kemal Atatürk (19 Mayıs 1881 Selanik - 10 Kasım 1938 İstanbul): Büyük Türk devrimcisi, siyaset adamı, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu. Ulusal kurtuluş savaşına ve cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, laiklik, devletçilik, devrimcilik ilkeleri üzerinde yükselen modern Türk devletinin kuruluşuna önderlik etti. Cumhuriyetin ilanından ölümüne kadar olan süreçte gerçekleştirdiği devrimlerle mazlum ulusların kurtuluş mücadelelerine ilham kaynağı oldu.

("atatürk", *Sözcükler* dergisinin mayıs-haziran 2013 tarihli 43. sayısında yayımlanmıştır.)

şimendifer mehmet

Mehmet Anter (1920 - 13 Mayıs 1977 İstanbul): Yayıncı. Son yıllarını yalnız yaşadı. Naaşı günler sonra, az sayıda devrimci yayıncı arkadaşının katılımıyla Feriköy Mezarlığı'nda toprağa verildi.

(1980 yılında *Edebiyat Cephesi*'nde yayımlanan "şimendifer mehmet", ozanın 1980 tarihli *Gül Ekmek* adlı yapıtında yer almıştır.)

meri teyze

Merih Pirhasan (1919 Samsun - 31 Ekim 2013 İstanbul): 1940'lı yıllarda TKP üyesi oldu. Eşi Vedat Türkali ve doktor Hayk Açıkgöz'le birlikte aynı parti hücresinde siyasi faaliyet yürüttü. 1951 Tevkifatı'nda Vedat Türkali'nin tutuklanması sonrasında 1953'te gözaltına alındı, tutuklandı. Hayatı boyunca özgürlük, eşitlik ve demokrasi mücadelesi yürütenlerin yanında saf tutan Merih Pirhasan,

farklı kuşaktan devrimcilerin "Merih Abla"sı, "Meri Teyze"si, yoldaşı olarak hayata gözlerini yumdu.

Behice, Sıdıka, Beria, Sevim, Ayşe Teyze: Behice Boran, Sıdıka Su, Beria Önger, Sevim Belli, Ayşe Teyze (eski komünistlerden Telgrafçı Burhan'ın eşi).

("meri teyze", *Sözcükler* dergisinin Ocak-Şubat 2014 tarihli 47. sayısında yayımlanmıştır.)

leman fırtına

Leman Fırtına (30 Haziran 1926 Isparta - 2 Nisan 2015 İstanbul): İnsan hakları savunucusu. İnsan Hakları Derneği (İHD) kurucularından olan Fırtına, cezaevi kapılarında siyasi tutsakların sorunlarına odaklanmayla başlayan mücadelesini ömrünün sonuna kadar sürdürdü, Cumartesi Anneleri başta olmak üzere hak arayış mücadelesi içinde olanlara destek verdi. 12 Eylül tutsaklarının "Leman Teyze"si olarak toprağa verildi.

özgür şarkı

Küba Devrimi (1 Ocak 1959): Fidel ve Che önderliğindeki 26 Temmuz Hareketi'nin Batista rejimine son vererek gerçekleştirdiği devrimi boğmak için ABD emperyalizmi sayısız girişimde bulundu ama başarılı olamadı. Küba devrimiyle özdeşleşen "özgür şarkı" Che'nin ve Fidel'in ölümünden sonra da halkların devrim taleplerinde karşılık bulmaya devam etti.

(Kadıköy Kalkedon Meydanı'nda, 20 Kasım 2016 tarihi akşamı Fidel Castro için yapılan anma sırasında okunan "özgür şarkı", *Kaldıraç* dergisinin aralık 2016 tarihli 185. sayısında yayımlanmıştır.)

kabına sığmayan sucaydılar / yüreklerde kopan boracaydılar / onlar tarihin karanlığında / gizlenen geleceği aydılar

Ozanın 1980 tarihli *Taliplerin Ağıdı* adlı yapıtında yer alan "adsız kahramanlar" adlı şiirden.

hayati dayımın türküsü

Hayati Akşit (1918 Trabzon - 1978 Ankara): Trabzon'daki ilk matbaalardan biri olan Şark Matbaası'nda çıraklık, kalfalık ve ustalık yaptı. Ailesiyle Ankara'ya göçtükten sonra Ulus'ta Karadeniz Matbaası'nı kurdu. Bu meslekten emekli oldu.

("hayati dayımın türküsü", ozanın *1001 Şiir* adlı yapıtında yer almıştır.)

yusuf ahıskalı'ya:

Yusuf Ahıskalı (1909 Trabzon - 26 Haziran 1983 İstanbul): Şair, yazar, yayıncı. 1940 kuşağı toplumcu şair ve yazarlarından olan Ahıskalı, Türkiye Sosyalist Parti üyeliğinden yargılandı ve bir süre hapis yattı. Eserlerinde insanları barış, kardeşlik, eşitlik, demokrasi ve adaletin hâkim olduğu yeni ve daha güzel bir dünyaya çağıran Ahıskalı, uzun yıllar dergicilikle ilgilendi. Abidin Dino, Nail V. ve Suphi Nuri İleri birlikte çıkardığı *Sanat-Edebiyat-Sosyoloji* (*SES*) dergisi, içeriği ve Turancılara karşı güçlü eleştiriler getiren yazılarıyla 1940'ların yazın hayatında önemli bir işlev üstlendi. Defalarca kapatılan dergiyi her seferinde yeniden canlandırarak yirmi iki yıl sürdüren Ahıskalı'nın çok sayıda şiir ve öykü kitabı yayımladı.

esi: Yusuf Ahıskalı'nın kızı.

osman işçi: 1918 yılında Tekirdağ'da doğdu. Kunduracı, siyasetçi. TKP üyesi. Nuri İyem ve Vedat Ali gibi sanatçıları partiye kazandıranlardan ve Ayakkabı-İş'in kurucularından olan İşçi, 1944 ve 1951 Tevkifatları'nda tutuklandı, işkencelerden geçti ama konuşmadı. 1990'lı yılların ikinci yarısında vefat etti.

zihni anadol: Şair, yazar ve politikacı. 1919'da Zonguldak'ta doğdu. 1944'te TKP Davası'ndan tutuklandı. 1999'da İstanbul'da öldü.

muhacirlik: Göçmenlik. 1916'da Trabzon'un Rus işgalinden kaçan halkın çoluk çocuk bir yolculukla batıya göçtüğü olay.

idmanocağı: Kuruluş 1921. 1967'de Trabzonspor'u kuran dört takımdan en eskisi.

cennet mahallesi: Küçükçekmece'de E5 yolu üstünde bir semt.

duvarların ötesi: Yusuf Ahıskalı'nın şiir kitaplarından birinin adı.

gündağ'a uğurlama

Gündağ Kayaoğlu (6 Aralık 1945 Çanakkale - 8 Mayıs 2003 İstanbul): Babası şair Ömer Kayaoğlu'nun askerlik görevi nedeniyle Çanakkale'de doğdu. Haydarpaşa Lisesi'nde ve Galatasaray Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu'nda okudu. Dede mesleği olan bakırcılığa 1962'de başladı. 1983'de Anadolu Sanat Yayınları'nı kurdu ve yönetti. Bakırcılık ve Türk Folkloru üzerine birçok makale ve kitap yayımladı. 2003'de İstanbul'da öldü.

mağura: Örnekalan: Trabzon'un Maçka ilçesine bağlı bir köy.

proleter mehmet

Mehmet Durmuş (1946 Trabzon - 2009 Ankara): İnşaat Mühendisi. Emek ve özgürlük mücadelesi savunucusu "proleter" mehmet lakaplı Durmuş, Trabzon'un devrimci önderlerindendi.

ceberut: Mehmet Durmuş'un dinler ve devletler için sık kullandığı bir sıfat.

("proleter mehmet", *Sözcükler* dergisinin kasım-aralık 2012 tarihli 40. sayısında yayımlanmıştır.

ömer güner ya da eski trabzonlular

Ömer Güner (1925 Trabzon - 2009 Trabzon): Gazeteci. THK Trabzon Şube Başkanlığı ve Trabzon Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığının yanı sıra kırk yıl *Cumhuriyet* gazetesi Trabzon temsilciliği yaptı. Gerek Trabzon basın camiasının gerek spor camiasının aydınlık yüzlerinden olan

Güner Trabzon'da doğdu, Trabzon'da yaşadı, Trabzon'da öldü.

kâmil bey: Kâmil Ergüney: Trabzon'un ünlü hâkimi.

aga remzi: Trabzon Lisesi'nin ünlü coğrafya öğretmeni.

aliye hanım: Trabzon Lisesi tarih öğretmeni.

sebahat hanım: Trabzon Lisesi ünlü edebiyat öğretmeni.

fort osman: Trabzon Lisesi fizik öğretmeni.

ahmet selim teymur: Hâkim, müzisyen, yazar ve hattat; *Kıyı* dergisinin kurucu ve yayımcısı.

temel şükrü doğru: Kemancı, bestekâr klasik türk musikisi üstadı.

mahmut goloğlu: Yazar, tarihçi, politikacı.

ismet zeki: İsmet Zeki Eyüboğlu: Yazar, şair, araştırmacı.

arslan pulathaneli: Trabzon'un ünlü kitap düşkünü, kırtasiyeci.

gines: Guinness.

nabi bey: Nabi Üçüncüoğlu: Şair, eğitimci.

subutay hikmet: Şair, avukat, yayımcı.

kunduboğlu necmettin: Necmettin Kunduboğlu: Trabzon İdman Ocağı, Trabzon Lisesi Yetişenler Cemiyeti yöneticisi.

dursun kaptan: Dursun Çolak: Yaşar Miraç'ın babası.

salim usta: Trabzon'un ilk tatlıcı-pastacılarından.

gasteci agâh, gasteci tevfik: Trabzon'un gazete-kitap satış bayileri.

ali abi: Ali Karakullukçu: Trabzon'da yazlık İnci sineması ve kapalı As sineması sahibi.

alparslan abi: Trabzon'un ünlü halk terzisi.

orhan karaali: 24 Şubat Kitabevi sahibi.

sebahattin abi: Trabzon İdman Ocağı'nın kaptanı, 1959-1960 sezonu teknik direktörü.

devrim ocağı: 27 Mayıs 1960 sonrası kurulan derneklere verilen ad.

hüsnüye abla

Hüsnüye Kuleyin Ulusoy (1937 Trabzon - 2014 İstanbul): Trabzon'un Vakfıkebir ilçesinin tanınmış ailelerinden "Kuleyinler"e mensup olan Hüsnüye Kuleyin, kendini çocuklarına adamış, yakınları tarafından çok sevilen bir insandı.

hüseyin kaptan

Hüseyin Kaptan (1940 Ordu - 2017 İstanbul): Şehir plan-lamacısı, mimar. Türkiye'de kentsel planlama deneyimlerinin oluşmasına, çoğalmasına ve akademik ortama aktarılarak plancı formasyonunun güçlenmesine katkıda bulunan Hüseyin Kaptan, birçok kentin planlama sürecinde bizzat yer aldı. Trabzon'da ve Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak dersler veren Kaptan, geçirdiği kalp krizi sonucu hayata veda etti.

İçindekiler

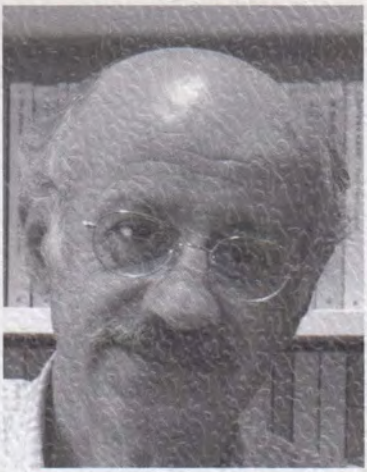
O Güzel İnsanlar: Zamanın Unutmaya,
Unutturmaya Ayarlı Acımasız Hızarına Direnen Şiirler *9*

onbeşler denizi *21*
çe-gu-ve-ray! *22*
nurhak *25*
üç özgürlük *27*
viktor jara *28*
şahin ağıdı *30*
nisan ağıdı *33*
bahçelievler bin dokuz yüz... *37*
16 kasım *38*
ergun ataca çeşmesi *49*
bir ölü daha geçti *52*
uğurlar... *54*
nesimi'nin türküsü *55*
hasret gültekin *58*
asım bezirci *59*

metin *60*
behçet aysan *61*
hrant'a mektuplar *65*
berkin berkin *86*
ninni *91*
otuzüç goncalı özgürlük gülü *97*
nâzım *103*
bedri rahmi türküsü *105*
gül baba'ya türkü *106*
enver gökçe türküsü *114*
hasan hüseyin türküsü *116*
analar *118*
ruhi su *120*
hasan baba'ya türkü *122*
ahmed arif *126*
cahit ağbey'e mektup *127*
can baba'ya türkü *131*
fakir öğretmen *133*
melih usta ile *135*
"gerekmez" *136*
kâzım'a türkü *137*
ağıt dağı *139*
turhan selçuk *141*
ilhan selçuk *142*
arif damar *143*
sayıklamalar *147*
oktay akbal *154*
zeytince *156*
türkçenin yası *159*

refik'in başucunda *160*
atatürk *163*
şimendifer mehmet *167*
meri teyze *170*
leman fırtına *174*
özgür şarkı *177*
hayati dayımın türküsü *181*
yusuf ahıskalı'ya *185*
gündağ'a uğurlama *191*
proleter mehmet *193*
ömer güner ya da eski trabzonlular *195*
hüsnüye abla *201*
hüseyin kaptan *204*

notlar *207*

Yaşar Miraç (1953) Trabzon doğumlu. İlk kitabı *Trabzonlu Delikanlı* 1980 Türk Dil Kurumu Şiir Ödülü'ne, *Barış Güllerinin Gümüş Denizi* kitabında yer alan "Dilsiz Sevdalılar" 1983 Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Ödülü'ne değer görüldü. 1970'li yılların toplumsal altüst oluş koşulları içinde gelişen "yeni şiir"in özgün adlarından olan Miraç, "lirik ama devrimci; devrimci ama lirik" şiir tarzını sonraki yıllarda da sürdürdü. Gerek yurtdışındaki sürgün yıllarında gerek ülkeye döndükten sonra yeni şiirler, kitaplar yayımladı; senaryolar, masallar yazdı. Miraç'ın aşka, kardeşliğe, dostluğa, yoldaşlığa yakılmış "lâcivert bir ağıt" niteliğindeki *Trabzonlu Delikanlı*'sı, geçtiğimiz yıllarda şiir dizimizin ilk kitapları arasında okurla yeniden buluştu.

Yaşar Miraç'ın yeni kitabı *O Güzel İnsanlar*, zamanın unutmaya, unutturmaya ayarlı acımasız hızarına karşı yazılmış "şiir portreler"i bir araya getiriyor. Her bir şiir, her bir portre, sevgiye, iyiliğe, dürüstlüğe ve erdemliliğe adanmış yaşamlara bir övgü, çağının mücadeleci tanığı olmaktan vazgeçmemiş ozandan günümüze ışık düşüren umut dolu birer çağrı. "Onbeşler"den Denizler'e, Victor Jara'dan Nesimi Çimen'e, Nâzım'dan Ahmed Arif'e; "her biri ne şii[illegible] çok sayıda devrimci-şair, yazar ve aydın için yazılı

ISBN: 97
9 786055 145093